



HE-053014

Seat No. _____

M. A. (English) (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C - 305 : Post/Colonial Literature

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :** (1) Mention clearly the options attempted.
(2) All questions carry equal marks.

1 "Discourse on colonialism is a critique of colonial discourse." Comment. 14

OR

1 "A Passage to India is a story of cross-cultural resonance in post-colonial discourse." Justify. 14

2 Discuss in detail Edward Said's views on Orientalism. 14

OR

2 Discuss 'Things Fall Apart' as a Post-colonial novel. 14

3 Write short notes on Any Two : 14

- (a) An Indian Day
(b) The Shadow Lines
(c) Burmese Days
(d) The Grass is Singing

4 Choose the correct option : 14

(1) Ce'saire is influenced by _____

- (i) Colonialism (ii) Racism
(iii) Nazism (iv) Marxism

(2) According to Aime Cesaire, a nation which colonizes, a civilization which justifies colonization is already a _____

- (i) Dead Civilization (ii) Sick Civilization
(iii) Barbaric Civilization (iv) Immoral Civilization

- (3) "Discourse on Colonialism" has been labeled as a declaration of _____
- (i) Peace (ii) Harmony
(iii) Civil rights (iv) War
- (4) Colonization has destroyed wonderful _____ civilization.
- (i) Greek (ii) European
(iii) Indian (iv) Canadian
- (5) _____ has written an article entitled 'Can the Subaltern speak?'
- (i) Gayatri Spivak (ii) Barthes
(iii) Derrida (iv) Foucault
- (6) The notion of the Hybridity was given by _____
- (i) Edward Said (ii) Frantz Fanon
(iii) Homi Bhabha (iv) Gayatri Spivak
- (7) Edward Said propound the theory of Orientalism in the year _____
- (i) 1950 (ii) 1978
(iii) 1990 (iv) 1984
- (8) Orientalism is a book divided in _____ long chapters.
- (i) 1 (ii) 5
(iii) 3 (iv) 7
- (9) In 'Things Fall Apart' Chinua Achebe has written about _____
- (i) Yoruba (ii) Housa
(iii) Igbo (iv) None of these
- (10) _____ was the son of Okonkwo.
- (i) Amaline (ii) Nwoye
(iii) Okoye (iii) Okagbue
- (11) Things Fall Apart was published in _____
- (i) 1958 (ii) 1960
(iii) 1966 (iv) 1987

- (12) The title 'A Passage to India' is taken from _____
's poem.
- (i) T.S. Eliot (ii) W. B. Yeats
(iii) Robert Frost (iv) Walt Whitman
- (13) _____ has arranged a tea party.
- (i) Dr. Aziz (ii) Mr. Fielding
(iii) Ralph (iv) Turton
- (14) _____ is the last part of A Passage to India.
- (i) Caves (ii) Mosques
(iii) Temple (iv) Church

5 Answer in brief :

14

- (a) Attempt a brief character sketch of Mr. Fielding as portrayed in the 'A Passage to India.'
- (b) What is the source of the novel 'Things Fall Apart'.
- (c) What was the effect of the caves on Ms. Adela Quested?
- (d) Comment on the symbolism in the novel 'A Passage to India'.
- (e) Why did Aime Ceasire compare the Colonizers with the Nazis?
- (g) Make distinction between the Orient and the Occident.
- (h) Discuss Chinua Achebe as an African writer.
-

- (4) Where was Aristotle born ?
(a) Sparta (b) Rome
(c) Athens (d) Stagira
- (5) Which is not a component of tragedy ?
(a) Character (b) Plot
(c) Thought (d) Narrative form
- (6) The fundamental emotions enable us to experience rasa are called -
(a) Vibhav (b) Anubhava
(c) Vyabhicharibhav (d) Sthayibhav
- (7) How many Rasas are recognized in natyashastra ?
(a) Six (b) Seven
(c) Nine (d) Eight
- (8) Which Rasa emerges due to soka (grief) ?
(a) Rudra Rasa (b) Vir-Rasa
(c) Karuna Rasa (d) Santa - Rasa
- (9) Samvel Johnson was born on -
(a) 1st August, 1658
(b) 3rd December, 1676
(c) 18th September, 1709
(d) 4th October, 1712
- (10) Who published Dr. Johnson's biography ?
(a) Boswell (b) W.B. Yeats
(c) T.S. Eliot (d) F.R. Leavis
- (11) According to Dr. Johnson a good literature has to pass the test of _____
(a) Time (b) Creativity
(c) Rigidity (d) Fate

- (12) Sublimity is _____
- (a) universal (b) subjective
(c) contingent (d) personal
- (13) The most important sources of the sublime is -
- (a) Elevated language
(b) Clever use of figures
(c) A lofty cast of mind
(d) Dignity of composition
- (14) Who is considered the 1st Romantic critic ?
- (a) Aristotle (b) Plato
(c) Cicero (d) Longinus

5 Answer the following in brief : (any seven) **14**

- (1) Discuss Aristotle's views on plot of a tragedy.
- (2) What does the term 'Hamartia' mean.
- (3) What are the characteristics of an ideal tragic hero ?
- (4) Mention four major faults of Shakespeare according to Dr. Johnson.
- (5) List the major Rasas in Indian poetics.
- (6) What does the term Bhava mean ?
- (7) What are the major concerns in Natya Shastra ?
- (8) Discuss the elements of sublimity in Arts.



HG-053006

Seat No. _____

M. A. (Sem. 3) Examination

October – 2019

MA00C306 R.M.E. - II : Economics

(Research Methodology in Economics - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

૧ બિંદુ આગણન અને અંતરાલ આગણન એટલે શું ? સારા આગણકના લક્ષણો જણાવો. ૧૪

અથવા

૧ (અ) પરિકલ્પના પરીક્ષણના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો. ૭
(બ) પ્રકાર I અને પ્રકાર IIની ભૂલ વિશે નોંધ લખો. ૭

૨ (અ) સહસંબંધ એટલે શું ? સહસંબંધના અભ્યાસ માટેની કાર્લ પિયર્સનની રીત સમજાવો. ૭
(બ) નિયતસંબંધનો અર્થ સમજાવી, નિયતસંબંધ રેખાના સમીકરણો અને નિયતસંબંધાંક સમજાવો. ૭

અથવા

૨ (અ) r પરીક્ષણ પર નોંધ લખો. ૭
(બ) નીચેની માહિતી પરથી કાર્લ પિયર્સનનો સહસંબંધાંક શોધો : ૭

X	30	28	26	18	12	20	16	24
Y	24	18	26	12	10	14	22	20

- ૩ (અ) સૂચકઆંક એટલે શું ? સૂચકઆંકની મર્યાદાઓ જણાવો. ૭
- (બ) નીચેની માહિતી પરથી લાસ્પેયર અને પાશેના સૂચકઆંકની ગણતરી કરો : ૭

વસ્તુ	આધાર વર્ષ		ચાલુ વર્ષ	
	જથ્થો	કિંમત	જથ્થો	કિંમત
A	12	10	15	12
B	15	7	20	5
C	24	5	20	9
D	5	16	5	14

અથવા

- ૩ (અ) સૂચકઆંકના પરીક્ષણો સમજાવો. ૭
- (બ) જીવનનિર્વાહ ખર્ચના સૂચકઆંક વિશે નોંધ લખો. ૭

- ૪ સામાયિક શ્રેણી એટલે શું ? સામાયિક શ્રેણીના વિવિધ ઘટકો સમજાવો. ૧૪

અથવા

- ૪ નીચે આપેલી શ્રેણી માટે પંચવર્ષીય ચલિત સરેરાશ લઈ વલણ મેળવો અને તે ઉપરથી અલ્પકાલીન વધઘટ શોધો. અલ્પકાલીન વધઘટો દર્શાવતો આલેખ દોરો : ૧૪

વર્ષ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
વેચાણ	200	194	181	178	202	247	258
વર્ષ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
વેચાણ	218	196	201	203	191	189	203

૫ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો :

૧૪

(૧) સાર્થકતાની કક્ષાએની ભૂલ થવાની સંભાવના સૂચવે છે.

(અ) પ્રકાર - I (બ) પ્રકાર - II

(ક) (અ) અને (બ) બન્ને (ડ) એક પણ નહીં

(૨) T પરીક્ષણ નામે ઓળખાય છે.

(અ) સ્ટુડન્ટ - t (બ) ટીચર - t

(ક) પેરેન્ટ - t (ડ) ફેન્ડ્સ - t

(૩) નિરાકરણીય પરિકલ્પના કેવી રીતે દર્શાવવામાં આવે છે ?

(અ) H_A (બ) H_0

(ક) H_1 (ડ) આમાંથી એક પણ નહીં

(૪) સહસંબંધાંક કેવું માપ છે ?

(અ) સરેરાશ (બ) સાપેક્ષ

(ક) નિરપેક્ષ (ડ) ગુણોત્તર

(૫) નીચે આપેલા કયાં બે ચલ વચ્ચે ઋણ સહસંબંધ છે ?

(અ) વાહનની સંખ્યા

(બ) કિંમત અને માંગ

(ક) કિંમત અને પુરવઠો

(ડ) વાહનની સંખ્યા અને અકસ્માતની સંખ્યા

(૬) સહસંબંધાંક r ની કિંમત થી હોય છે.

(અ) -1 થી 1 (બ) 0 થી 1

(ક) -1 થી 0 (ડ) -3 થી 3

(૭) જો બે નિયત સંબંધાંકો $b_{yx} = 0.8$ અને $b_{xy} = 0.2$ હોય તો, સહસંબંધાંક r કેટલો થાય ?

(અ) 0.16 (બ) 0.36

(ક) 0.4 (ડ) 1

(૮) જીવનનિર્વાહના સૂચકઆંકની રચનામાં વસ્તુના કયાં ભાવ ધ્યાનમાં લેવાય છે ?

(અ) જથ્થાબંધ (બ) સરેરાશ

(ક) પડતર (ડ) છુટક

(૯) વલણનું બીજું નામ શું છે ?

(અ) મોસમી વધઘટ (બ) દીર્ઘકાલીન વધઘટ

(ક) ચક્રિય વધઘટ (ડ) અનિયમિત વધઘટ

(૧૦) સામાયિક શ્રેણીના ઘટકો કેટલા છે ?

(અ) 4 (બ) 5

(ક) 3 (ડ) 1

(૧૧) કિશરનો આદર્શ સૂચકઆંક શેના દ્વારા સંતોષાય છે ?

(અ) સમયવિપર્યાસ પરીક્ષણ

(બ) સમયવિપર્યાસ અને પદવિપર્યાસ પરીક્ષણ બન્ને

(ક) પદવિપર્યાસ પરીક્ષણ

(ડ) આમાંથી એક પણ નહીં

(૧૨) નીચેનામાંથી કઈ વલણ માપવાની પદ્ધતિ નથી ?

(અ) આલેખની રીત (બ) ચલિત સરેરાશની રીત

(ક) વિકલનની રીત (ડ) ન્યૂનતમ વર્ગની રીત

(૧૩) મૃત્યુદરમાં થતો ઘટાડો કેવા પ્રકારની વધઘટ છે ?

(અ) દીર્ઘકાલીન (બ) મોસમી

(ક) ચક્રિય (ડ) અનિયમિત

(૧૪) સામાયિક શ્રેણી વિશ્લેષણમાં નીચેનામાંથી કઈ ટુંકાગાળાની વધઘટ છે ?

(અ) મોસમી વધઘટ (બ) વલણ

(ક) ચક્રિય વધઘટ (ડ) આ બધા જ

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the right indicate marks of the question.

- 1 What is point estimation and interval estimation ? Explain characteristics of good Estimator ? 14

OR

- 1 (a) Discuss various steps of testing of hypothesis. 7
(b) Write short note on Type-I and Type-II error. 7
- 2 (a) What is Correlation ? Explain the Karl Pearson's method of studying Correlation. 7
(b) Explain the meaning of regression; Explain equations of lines of regression and Co-efficient of Regression. 7

OR

- 2 (a) Write short note on t-Test. 7
(b) Find the Karl Pearson's correlation co-efficient from following data : 7

<i>X</i>	30	28	26	18	12	20	16	24
<i>Y</i>	24	18	26	12	10	14	22	20

- 3 (a) What is an Index number ? State limitations of Index number. 7
(b) Calculate Laspeyre's and Paasche's index numbers from following data : 7

Commodities	Base Year		Current Year	
	Quantity	Price	Quantity	Price
A	12	10	15	12
B	15	7	20	5
C	24	5	20	9
D	5	16	5	14

OR

- 3 (a) Explain the Tests of Index number. 7
 (b) Write short note on Cost of Living Index Number. 7

- 4 What is Time Series ? Explain various components of Time Series. 14

OR

- 4 Find trends for the below given Series by taking five yearly moving averages and also find shortterm variations on that basis on that basis. Draw a graph of short term variations : 14

<i>Year</i>	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Selling</i>	200	194	181	178	202	247	258
<i>Year</i>	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Selling</i>	218	196	201	203	191	189	203

- 5 Choose the correct answer : 14

(1) The level of significance indicates the probability of _____ error.

- (a) Type I (b) Type II
 (c) (a) and (b) both (d) None of these

(2) T-test is also known as _____ test.

- (a) Student - t (b) Teacher - t
 (c) Parent - t (d) Friend - t

(3) How the null hypothesis is indicated ?

- (a) H_A (b) H_0
 (c) H_1 (d) None of these

- (4) What is the Correlation Co-efficient Measurement ?
- (a) Average (b) Relative
(c) Absolute (d) Ratio
- (5) State which of the following two variables have Negative Correlation.
- (a) Numbers of Vehicle
(b) Price and Demand
(c) Price and Supply
(d) Number of Vechiles and Number of Accidents
- (6) Value of correlation co-efficient r is from _____ to _____.
- (a) -1 to 1 (b) 0 to 1
(c) -1 to 0 (d) -3 to 3
- (7) If two regression co-efficients are $b_{yx} = 0.8$ and $b_{xy} = 0.2$, hence correlation co-efficient r is _____.
- (a) 0.16 (b) 0.36
(c) 0.4 (d) 1
- (8) Which prices are considered in the construction of the cost of living index number ?
- (a) Wholesale (b) Average
(c) Cost (d) Retail
- (9) What is the second name of trend ?
- (a) Seasonal fluctuation (b) Long time fluctuation
(c) Cyclic fluctuation (d) Irregular fluctuation
- (10) How many components are of Time Series ?
- (a) 4 (b) 5
(c) 3 (d) 1

- (11) Fisher's Ideal Index Number is satisfied by _____.
- (a) Time reversal test
 - (b) Time reversal test and Factor reversal both
 - (c) Factor reversal
 - (d) None of these
- (12) Which of the following is not the method of measurement of Trend ?
- (a) Graphical method
 - (b) Moving average method
 - (c) Method of derivative
 - (d) Method of Least square
- (13) What type of fluctuation is decrease in death rate ?
- (a) Long-time
 - (b) Seasonal
 - (c) Cyclic
 - (d) Irregular
- (14) Which of the following is short term variation in time series analysis ?
- (a) Seasonal variation
 - (b) Trend
 - (c) Cyclical variation
 - (d) All of these
-



H-053017

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C301 : Gujarati

(Granthkarono Parichay)

(Madhyakal-Narsinh)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 નરસિંહનાં સર્જકત્વના ઘડતરબળોનો પરિચય આપો. 14

અથવા

1 નરસિંહની અલંકાર સમૃદ્ધિ વિશે એના કવનને ધ્યાનમાં લઈ વિવરણાત્મક નોંધ લખો. 14

2 “નરસિંહની કવિતા ત્રીજા નેત્રની પ્રસાદી છે.” - સમજાવો. 14

અથવા

2 નરસિંહના સમગ્ર સર્જનનો પરિચય કરાવો. 14

3 નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો : 14

(અ) નરસિંહકૃત ‘સુદામાચરિત’

(બ) જ્ઞાન-વૈરાગ્યનાં પદો

(ક) નરસિંહના પ્રભાતિયાં

(ડ) હાર સભેનાં પદો

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 14

(અ) નરસિંહના સમય વિશે વિવિધ વિદ્વાનોનાં મંતવ્યો

(બ) નરસિંહની કવિતાનો ભાષાબંધ

(ક) બાળલીલાનાં પદો

(ડ) નરસિંહની તત્ત્વચિંતનાત્મક કૃતિઓ

- (1) નરસિંહનો આયુષ્યકાળ ઈ.સ. _____ છે.
 (અ) 1469 થી 1536 (બ) 1414 થી 1480
 (ક) 1433 થી 1470 (ડ) 1451 થી 1472
- (2) નરસિંહ મહેતાનું મૂળ વતન _____ હતું.
 (અ) જૂનાગઢ (બ) તળાજા
 (ક) બગસરા (ડ) ભાવનગર
- (3) 'ભૂતળ ભક્તિ પદારથ મોટું બ્રહ્મલોકમાં નાંહિ રે' એ પંક્તિ _____ કવિની છે.
 (અ) નરસિંહ (બ) મીરાં
 (ક) અખો (ડ) દયારામ
- (4) મધ્યકાલીન આખ્યાન સ્વરૂપનાં બીજ નરસિંહની _____ કૃતિમાં મળે છે.
 (અ) ચાતુરીઓ (બ) સુદામાચરિત
 (ક) રાસસહસ્ત્રપદી (ડ) સ્વર્ગની નિસરણી
- (5) નરસિંહના જીવનપ્રસંગો તેમના _____ પદોમાં રજૂ થયા છે.
 (અ) રાસલીલા (બ) આત્મચરિત્રાત્મક
 (ક) બાળલીલા (ડ) પ્રભાતિયા
- (6) 'નિરખને, ગગનમાં કોણ ધૂમી રહ્યો !' એ પદ _____ નો પરિચય કરાવે છે.
 (અ) તત્ત્વદર્શન (બ) ભક્તિબોધ
 (ક) રાસલીલા (ડ) આત્મદર્શન
- (7) નીચેનામાંથી નરસિંહનું જ્ઞાન વૈરાગ્યનું પદ _____ છે.
 (અ) જ્યાં લગી આત્મતત્ત્વ ચિન્હો નહિ
 (બ) ઉમિયા-ઈશની મુજને કિરપા હવી
 (ક) મેહુલો ગાજે ને માધવ નાચે
 (ડ) પ્રેમરસ પાને તું મોરના પિચ્છધર
- (8) નરસિંહને 'આદિકવિ' તરીકેનું બિરૂદ _____ એ આપ્યું.
 (અ) અનંતરાય રાવળ (બ) કનૈયાલાલ મુનશી
 (ક) બ.ક. ઠાકોર (ડ) વિજયરાય વૈદ્ય

- (9) નીચેનામાંથી _____ કૃતિ નરસિંહ મહેતાની નથી.
 (અ) ઝારીનાં પદ (બ) નરસિંહ રા માલ્હરા
 (ક) ચાતુરીઓ (ડ) હૂંડી
- (10) મધ્યકાળના _____ કવિને નરસિંહનો અવતાર માનવામાં આવે છે.
 (અ) શામળ (બ) પ્રેમાનંદ
 (ક) દયારામ (ડ) મીરાંબાઈ
- (11) 'કૃષ્ણ-સુદામા'ના પદોની કથા _____ ગ્રંથમાં જોવા મળે છે.
 (અ) રામાયણ (બ) મહાભારત
 (ક) ભાગવત (ડ) બાઈબલ
- (12) નરસિંહ મહેતાએ _____ રાગ ગાઈ વરસાદ વરસાવ્યો હતો.
 (અ) કેદાર (બ) મલ્હાર
 (ક) તાનારીરી (ડ) ભૈરવી
- (13) નરસિંહ મહેતા રોજ સવારે _____ કુંડમાં સ્નાન કરવા માટે જતા હતા.
 (અ) તુલસીદાસ (બ) દામોદર
 (ક) હવન (ડ) મૃગી
- (14) _____ છંદનો પ્રયોગ એ નરસિંહની કવિતાની ખાસ વિશેષતા છે.
 (અ) ચોપાઈ (બ) દોહરો
 (ક) ઝૂલણાં (ડ) મનહર



H-053009

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

English : MA00C-301

(World Drama)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instruction : Figures to the right indicate marks.

- 1 (a) "Absurd is not strange or queer. It in fact is a sincere attempt to explain the inexplicable". Attempt a detailed note on absurd drama in the light of the above statement. 14

OR

- (b) Discuss the birthday party as an absurd drama.

- 2 (a) Discuss the trends of modern American drama. 14

OR

- (b) "All My Sons" is a critique of the modern American dream of success" - Comment.

- 3 (a) Write short notes on any two : 14

- (1) Mother courage
- (2) Symbolism in The Cherry Orchard
- (3) Balcony
- (4) Six characters in search of an Author : An absurd play.

- 4 Answer following in brief : 14

- (1) Discuss in brief the major themes of the absurd drama.
- (2) What are the major characteristics and major writers of the absurd drama.
- (3) Write a brief note on the title 'All My Sons'.
- (4) Write a brief note on the element of silence in absurd drama.

- (5) Show how the party mood is converted to a meance in 'The Birthday Party'.
- (6) Briefly comment on the end of the Birthday Party.
- (7) Write a note on the family relations in All My Sons.

5 Write the correct option.

14

- (1) The absurd drama is written in _____.
 - (a) 1960's
 - (b) 1940's
 - (c) 1950's
 - (d) 1970's
- (2) _____ philosophy influenced the absurd dramatists.
 - (a) Eastern
 - (b) Classical
 - (c) Existential
 - (d) Modern
- (3) Stanley Webber plays a _____ in The Birthday Party.
 - (a) Flute
 - (b) Drum
 - (c) Piano
 - (d) Trumpet
- (4) Meg's Hubband's name is _____.
 - (a) Stanley
 - (b) Petey
 - (c) Goldberg
 - (d) McCann
- (5) _____ is the major theme of 'The Theatre of Absurd'.
 - (a) Social
 - (b) Political
 - (c) Alienation
 - (d) Economics
- (6) The term 'Theatre of Absurd' was coined by _____.
 - (a) Harold Pinter
 - (b) Samuel Beckett
 - (c) Martin Esslin
 - (d) Ionesco

- (7) The publication date of The Birthday Party is _____.
(a) 1957
(b) 1935
(c) 1925
(d) 1936
- (8) The publication date of 'All My Sons' is _____.
(a) 1974
(b) 1964
(c) 1947
(d) 1967
- (9) Ann's brother is _____.
(a) Larry
(b) Edmund
(c) George
(d) Harry
- (10) The form of Miller's play is _____ realism.
(a) Magic
(b) Puritan
(c) Conventional
(d) Modern
- (11) Which famous essay written by Albert Camus in 1942 inspired Martin Esslin to write on theatre of absurd ?
(a) The Myth of Organus
(b) Myth and Reality
(c) How Human Behaves
(d) Myth of Sisyphus
- (12) Who among the following is not a theatre of absurd playwright ?
(a) Jean Genet
(b) Eugene Ionesco
(c) Samuel Beckett
(d) Arthur Miller

- (13) Whose birthday party is supposed to be celebrated in Harold Pinter's play 'The Birthday Party' ?
- (a) Lulu
 - (b) Goldberg
 - (c) Stanley
 - (d) Petey
- (14) Who plays the boss of Gus and Ben in Harold Pinter's The Birthday Party ?
- (a) Wilson
 - (b) Jackson
 - (c) Estragon
 - (d) Lulu
-



HI-053007

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C - 307 : Industrial Economics - II
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ ૧૯૯૧ની નવી ઔદ્યોગિક નીતિનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
જાહેર સાહસો ઊભા કરવા પાછળના ઉદ્દેશો જણાવો. શું તમને લાગે છે કે ૧૪
જાહેર સાહસો તેમના ઉદ્દેશો મેળવવામાં સફળ રહ્યા છે ?
- ૨ ઔદ્યોગિક વિકાસનો અર્થ આપી છેલ્લા બે દાયકા દરમિયાન ભારતમાં થયેલ ૧૪
ઔદ્યોગિક વિકાસના વલણો તપાસો.
અથવા
ભારતના આર્થિક વિકાસમાં મોટા ઉદ્યોગોના ફાળાનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- ૩ ભારતમાં સામાજિક સલામતી માટેની જુદી જુદી વ્યવસ્થાઓ બતાવો. ૧૪
અથવા
ઔદ્યોગિક ઝગડાનો અર્થ જણાવી ઔદ્યોગિક ઝગડાનું સ્વરૂપ અને કારણો ચર્ચો. ૧૪
- ૪ મજૂર મંડળોના જુદા જુદા સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
ભારતમાં મજૂર મંડળોનું માળખું સમજાવો. ૧૪
- ૫ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : ૧૪
(૧) ૨૦૦૬માં અતિ નાના ઉદ્યોગો માટે મૂડી મર્યાદા _____ કરવામાં આવી ૧૪
હતી.
(A) રૂ. ૫૦ લાખ (B) રૂ. ૪૦ લાખ
(C) રૂ. ૨૫ લાખ
(૨) મોટા અને ચાલી રૂપ ઉદ્યોગોને _____ ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં મહત્ત્વ ૧૪
આપવામાં આવ્યું.
(A) ૧૯૫૦ (B) ૧૯૭૭
(C) ૧૯૫૬
(૩) નાના ઉદ્યોગો માટેની SWSનો અર્થ _____ છે. ૧૪
(A) સોશ્યલ વેલ્ફેર સ્કીમ (B) સિંગલ વિન્ડો સ્કીમ
(C) સપ્લીમેન્ટ્રી વેલ્ફેર સ્કીમ

- (૪) ૧૯૯૧ પછીનો સમય ભારત માટે _____ સમય ગણાય છે.
 (A) આર્થિક સુધારા (B) ઔદ્યોગિક વિકાસ
 (C) કૃષિ વિકાસ
- (૫) સરકાર જાહેરસાહસોના કેટલાંક શેરો ખાનગી ક્ષેત્રને આપે તો આ પ્રક્રિયાને _____ કહેવાય.
 (A) ઉદારીકરણ (B) વિનિવેશીકરણ
 (C) વૈશ્વિકીકરણ
- (૬) ૧૯૭૭ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં અર્થતંત્રમાં "Stabilizing Force" તરીકે _____ ક્ષેત્રને જવાબદારી સોંપાઈ હતી.
 (A) ખાનગી ક્ષેત્ર (B) સંયુક્ત ક્ષેત્ર
 (C) જાહેર ક્ષેત્ર
- (૭) ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો ક્યાં વર્ષમાં પસાર કરવામાં આવ્યો ?
 A) ૧૯૪૭ (B) ૧૯૪૮
 (C) ૧૯૫૧
- (૮) ઔદ્યોગિક ઝગડાનું પરિણામ એટલે _____.
 (A) નફામાં વધારો (B) ઉત્પાદનમાં વધારો
 (C) શ્રમિકોને આર્થિક નુકસાન
- (૯) વર્કમેન્સ કોમ્પેન્સેશન એક્ટ સૌ પ્રથમ ભારતમાં ક્યા વર્ષમાં પસાર થયો ?
 (A) ૧૯૨૩ (B) ૧૯૪૭
 (C) ૧૯૪૮
- (૧૦) ભારતમાં ૨૦૦૨માં કુલ ઔદ્યોગિક ઝગડા _____ હતા.
 (A) ૬૭૪ (B) ૩૨૧
 (C) ૨૯૮
- (૧૧) નીચેના માંથી કયું મજૂર મંડળ છે ?
 (A) ઈડિયન નેશનલ ટ્રેડ યુનિયન કોંગ્રેસ
 (B) હિન્દુ મજદૂર સભા
 (C) ઉપરના બધા
- (૧૨) I.L.Oની સ્થાપના _____ વર્ષમાં થઈ.
 (A) ૧૯૧૮ (B) ૧૯૧૯
 (C) ૧૯૪૭
- (૧૩) ભારતીય બંધારણની _____ હેઠળ બાળ મજૂર ને કારખાના કે ખાણમાં જોખમી કામ આપવાનો પ્રતિબંધ છે
 (A) કલમ-૩૯ (B) કલમ-૨૪
 (C) કલમ-૩૫
- (૧૪) ભારતમાં ઔદ્યોગિક ઝગડાના નિવારણ માટે સર્વોચ્ચ સરકારી તંત્ર.
 (A) લેબર કોર્ટ
 (B) રાષ્ટ્રીય ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ
 (C) જોઈન્ટ મેનેજમેન્ટ કાઉન્સિલ

ENGLISH VERSION

- 1 Critically evaluate new Industrial Policy of 1991. 14
OR
State the objectives behind setting up of public sector enterprises. Do you think that they success in achieving their goals? 14
- 2 Give the meaning of industrial development and examine the trend of industrial development in India in the last two decades. 14
OR
Evaluate the role of large scale Industries in economic development of India. 14
- 3 Explain the different provisions for Social Security in India. 14
OR
Define the meaning of Industrial Dispute and discuss the nature and causes of industrial disputes. 14
- 4 Discuss the different theories of trade unions. 14
OR
Explain the structure of trade unions in India. 14
- 5 Choose correct option : 14
(1) In the year 2006, the Capital limit for small industries was _____
(A) Rs. 50 lakhs (B) Rs. 40 lakhs
(C) Rs. 25 lakhs
(2) The large and key industries were prioritized in _____ industrial policy.
(A) 1950 (B) 1977
(C) 1956
(3) _____ is the meaning of SWS for small scale industries.
(A) Social welfare scheme
(B) Single window scheme
(C) Supplementary welfare scheme
(4) In India the period after 1991 was considered as the period of _____.
(A) Economic Reforms
(B) Industrial development
(C) Agriculture Development

- (5) When the Government handover some shares of public sector enterprises to private sector, it is called the process of _____.
- (A) Liberalization (B) Disinvestment
(C) Globalization
- (6) In 1977 _____ was given the responsibility to work as "Stabilizing Force".
- (A) Private Sector (B) Joint Sector
(C) Public Sector
- (7) In which year Industrial Dispute Act was passed ?
- (A) 1947 (B) 1948
(C) 1951
- (8) Outcome of industrial dispute means.
- (A) Increase in profit
(B) Increase in manufacturing
(C) Economic loss of labours.
- (9) In which year Workmen Compensation Act was passed in India the first time ?
- (A) 1923 (B) 1947
(C) 1948
- (10) How many industrial disputes were in India in 2002 ?
- (A) 674 (B) 321
(C) 298
- (11) Which of the following is trade union?
- (A) Indian National Trade Union Congress
(B) Hindu Majdoor sabha
(C) Both (A) & (B)
- (12) I.L.O was established in _____.
- (A) 1918 (B) 1919
(C) 1947
- (13) Under _____ in the Constitution of India, child labour is prohibited to do hazardous work in factory and mines.
- (A) Article-39E (B) Article-24
(C) Article-35
- (14) The highest government machinery to settle the industrial dispute in India is _____.
- (A) Labour Courts
(B) National Industrial Tribunals
(C) Joint Management Council



H-053001

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C301 : Economics

(International Economics - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના વૈકલ્પિક ખર્ચના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

(અ) સ્ટોલપર-સેમ્યુલસનની થીયરી સમજાવો.

(બ) રીઝન્સ્કી થીયરીની ચર્ચા કરો.

૨ વેપારની શરતોના પ્રકારો જણાવી, વેપારની શરતોનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૧૪

અથવા

વેપારની શરતો એટલે શું ? વેપારની શરતોને અસર કરતાં પરિબલોની વિગતે ચર્ચા કરો.

૩ મુક્ત વેપાર નીતિ એટલે શું ? મુક્ત વેપાર નીતિના લાભો અને ગેરલાભોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

સંરક્ષણ બાબ ઉદ્યોગની દલીલો સમજાવો.

H-053001]

1

[Contd...

- ૪ વિશ્વ વેપાર સંગઠનના હેતુઓ અને કાર્યો જણાવો. ભારતના સંદર્ભમાં વિશ્વ વેપાર સંગઠનની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- (અ) પ્રાદેશિક આર્થિક સંગઠન તરીકે - SAARC
(બ) એશિયાઈ વિકાસ બેન્કની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ.

- ૫ બહુ વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) નિરપેક્ષ ખર્ચ-લાભનો સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?
(A) માર્શલ
(B) રિકાર્ડો
(C) એડમ સ્મિથ
- (૨) સાધન પરિમાણ તફાવતનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
(A) જે.એસ. મિલ
(B) હેક્સર-ઓહલીન
(C) એડમ સ્મિથ
- (૩) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર એ શેનું પરિણામ છે ?
(A) આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમ વિભાજન
(B) આંતરરાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન
(C) સહકાર
- (૪) વિશ્વ વેપાર સંગઠનની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવી ?
(A) ૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૫
(B) ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૮૫
(C) ૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૬
- (૫) દરખાસ્ત રેખાનો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો ?
(A) માર્શલ-એજવર્થ
(B) જે.એસ.મિલ
(C) રિકાર્ડો

- (દ) આવક વેપારની શરતોનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો હતો ?
- (A) પ્રો. વાઈનર
(B) પ્રો. એડમ સ્મિથ
(C) પ્રો. ડોરા
- (ઠ) મુક્ત વેપારને લીધે ગ્રાહકના કલ્યાણ.....
- (A) વધે છે.
(B) સ્થિર રહે છે.
(C) ઘટે છે.
- (ટ) વૈકલ્પિક ખર્ચનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો હતો ?
- (A) રિકાર્ડો
(B) એડમ સ્મિથ
(C) હેબરલર
- (લ) આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારનો સંપૂર્ણ ખર્ચ તફાવતનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?
- (A) એડમ સ્મિથ
(B) હેબરલર
(C) રિકાર્ડો
- (૧૦) ૧૫ ટકાની આયાત થતી વસ્તુ પરનો કર તે _____ નું ઉદાહરણ છે.
- (A) Ad. Valorem જકાત
(B) Specific જકાત
(C) અસરકારક જકાત
- (૧૧) નીચેનામાંથી કયા પ્રકારની બેકારી દૂર કરવા માટે સંરક્ષણ નીતિ અસરકારક છે ?
- (A) કામ ચલાઉ
(B) કાયમી
(C) ઋતુગત

- (૧૨) દેશમાં રોજગારી વધારવાના સંબંધમાં ઉદ્યોગોને સંરક્ષણ આપવાની દલીલ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ કરી ?
- (A) પ્રો. પીગુ
(B) પ્રો. એડમ સ્મિથ
(C) એલેક્ઝાન્ડર હેમિલ્ટન
- (૧૩) Specific જકાત _____ ઉપર લેવાય છે.
- (A) વેપારના એકમ પર અમુક ચોક્કસ નાણાની રકમ
(B) વસ્તુની કિંમતના અમુક ટકા
(C) આયાતના જથ્થા પર અમુક ટકા
- (૧૪) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
- (A) ડિસેમ્બર ૧૯૪૭
(B) ડિસેમ્બર ૧૯૪૫
(C) ડિસેમ્બર ૧૯૪૬

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks of the Question.

1 Evaluate the alternative cost theory of international trade. 14

OR

- (A) Explain Stolper-Samuelson's theory.
(B) Discuss the Rybczynski theory.

2 Specifying the types of trade terms. Explain the importance of trade terms. 14

OR

What are terms of trade ? Discuss in detail the factors affecting the terms of trade.

- 3 What is free trade policy ? Explain the advantages and disadvantages of free trade policy. 14

OR

Explain the arguments for the defence child industry.

- 4 Indicate objectives and functions of World Trade Organization. Discuss WTO with reference to India. 14

OR

- (A) SAARC - as a regional economic integration.
(B) Achievements and failures of Asian Development Bank.

- 5 Multiple choice questions : 14

- (1) Absolute cost-advantages theory was propounded by –
(A) Marshall
(B) Ricardo
(C) Adam Smith
- (2) Who propounded the theory of factor endowment ?
(A) J. S. Mill
(B) Hecksher - Ohlin
(C) Adam Smith
- (3) What is the result of international trade ?
(A) The division of international labor
(B) International production
(C) Co-operation
- (4) When was the World Trade Organization established ?
(A) 1st February 1995
(B) 1st January 1995
(C) 1st February 1996

- (5) Who propounded the theory of offer Curves ?
- (A) Marshall - Edgeworth
 - (B) J. S. Mill
 - (C) Ricardo
- (6) The concept of income terms of trade is given by –
- (A) Prof. Weiner
 - (B) Prof. Adam Smith
 - (C) Prof. Dora
- (7) Due to free trade, Welfare of Consumer is
- (A) increase
 - (B) stable
 - (C) decrease
- (8) Who gave the theory of alternative costs
- (A) Ricardo
 - (B) Adam Smith
 - (C) Haberler
- (9) Who gave the principle of full cost differential of international business ?
- (A) Adam Smith
 - (B) Haberler
 - (C) Ricardo
- (10) A tat of 15 percent per imported item would be an example of a (an)
- (A) Ad. Valorem Tariff
 - (B) Specific Tariff
 - (C) Effective Tariff

- (11) Protection policy is effective to remove which type of unemployment ?
- (A) Temporary
 - (B) Permanent
 - (C) Seasonal
- (12) Which economist argued to protect industries in relation to increase employment in the Country ?
- (A) Prof. Pigu
 - (B) Prof. Adam Smith
 - (C) Alexander Hamilton
- (13) Specific tariffs are collected as _____.
- (A) Fixed amount of money per unit trader
 - (B) A percentage of the price of the product
 - (C) A percentage of the quantity of imports
- (14) When was the International Monetary Fund established ?
- (A) December 1947
 - (B) December 1945
 - (C) December 1946
-



H-053026

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C301 : Hindi

*(Hindittar Pranto Ka Hindi Sahitya Ka Itihas Aevam
Rachana)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ गुजरात में विकसित स्वामीनारायण सम्प्रदाय की हिन्दी काव्यधारा पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा
गुजरात में हिन्दी में विकसित वैष्णव भक्ति के उद्भव और विकास पर प्रकाश डालिए ।
- २ गुजरात की स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी कविता के विकास की रूपरेखा स्पष्ट कीजिए । १४
अथवा
गुजरात की हिन्दी प्रबन्ध कविता पर प्रकाश डालिए ।
- ३ गुजरात के स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी उपन्यास के इतिहास पर प्रकाश डालिए । १४
अथवा
गुजरात के हिन्दी उपन्यासों की विशेषताएं स्पष्ट कीजिए ।
- ४ टिप्पणी लिखिए, किन्हीं तीन १८
१ अखाजी की काव्यधारा २ सम्प्रदायबद्ध काव्यधारा
३ सुलतान अहमद की कविता ४ 'चक' उपन्यास में नारी की समस्या
५ स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी कहानी ६ कहानीकार शैलेश पंडित
- ५ सूचनानुसार कीजिए १०
रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए ।
१ गुजरात के प्रथम मध्यकालिन हिन्दी कवि के रूप में डॉ. नागर ने
को मान्य किया है ।
(कृष्णदास , भालण , लक्ष्मीदास)
२ गुजरात का रसखान.....को कहा जाता है ।
(दयाराम , राजे , लक्ष्मीदास)
३ स्वामीनारायण भगवान गुजरात केगाँव में रहे ।
(पिपलाणा , शीतलाणा , चितलाणा)
४ 'बदलीला' के रचनाकार है ।
(दादूदयाल , अखा , प्राणनाथ)

- ५ 'प्रम्लोचा' प्रबन्धकाव्य के रचनाकार..... है ।
(डॉ.अंबाशंकर नागर , डॉ.रामकुमार गुप्त , डॉ.किशोर काबरा)
- ६ 'खामोशियों में बन्द ज्वालामुखी' के कवि..... है ।
(किशोर काबरा , सुलतान अहमद , भगवानदास जैन)
- ७ 'श्राउड' उपन्यास की लेखिका..... है ।
(प्रणव भारती , सुधा श्रीवास्तव , इन्दीरा दीवान)
- ८ 'भूख' कहानी संग्रह के रचनाकार..... है ।
(डॉ.श्रीराम त्रिपाठी,शैलेश पंडित,किशोर काबरा)
- ९ 'चाँद छूता मन' उपन्यास की लेखिका..... है ।
(इन्दीरा दीवान,प्रणव भारती,सुधा श्रीवास्तव)
- १०गुजरात के ऑचलिक उपन्यासकार है ।
(डॉ.सूर्यदीन यादव,किशोर काबरा,डॉ.श्रीराम त्रिपाठी)
-



H-053034

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C301 : History

(Social Change in Gujarat During the 20th Century)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- 1 20મા સૈકાના પ્રારંભે ગુજરાતની સાંસ્કૃતિક સ્થિતિ વર્ણવો. 14
અથવા
- 1 સયાજીરાવ ગાયકવાડની આદિવાસી ઉદ્ધારની પ્રવૃત્તિઓ આલેખો. 14
- 2 ભગત આંદોલનનો ઇતિહાસ આલેખો. 14
અથવા
- 2 ગાંધીવાદી દલિત પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા કરો. 14
- 3 “સેવા” સંસ્થાનો ઇતિહાસ વર્ણવો. 14
અથવા
- 3 ગાંધીવાદી કાર્યકર તરીકે જુગતરામ દવેનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 4 ગ્રામ દક્ષિણામૂર્તિ વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 4 ‘અવાજ’નું સ્ત્રી સંસ્થા તરીકે વર્ણન કરો. 14
- 5 એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : 14
- (1) “ભગત” એટલે શું ?
- (2) “વારસો” એટલે શું ?
- (3) અવાજનું પૂરું નામ જણાવો.
- (4) દૂધપીતીનો રિવાજ શું હતો ?
- (5) અનસુયાબેન સારાભાઈ

- (6) 'ગવલા' શું હતું ?
- (7) પંચવર્ષીય યોજના એટલે શું ?
- (8) દેવી આંદોલનનો કાર્યવિસ્તાર જણાવો.
- (9) ભીલ સેવા મંડળનું સ્થાપના વર્ષ જણાવો.
- (10) સ્વરાજ્ય આશ્રમ ક્યાં આવેલો છે ?
- (11) વનિતા વિશ્રામનું સ્થાપના વર્ષ જણાવો.
- (12) મૂળદાસ વૈશ્ય અને દલિત પ્રવૃત્તિઓ.
- (13) જુગતરામ દવેની આત્મકથાનું નામ શું છે ?
- (14) મજૂર મહાજન સંઘ અને મજૂર કલ્યાણ.

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions carry equal marks.

- 1 State the cultural condition of the Gujarat at the Era of 20th Century. 14

OR

- 1 Describe the Adivasi upliftment activities of Sayajirao Gaikwad. 14
- 2 Narrate the history of Bhagat Movement. 14

OR

- 2 Discuss Gandhian Dalit activities. 14
- 3 Narrate the History of 'SEVA'. 14

OR

- 3 Narrate Jugatram Dave as a Gandhian Grass-root worker ? 14
- 4 Write detail note on Gram Daxinamurti. 14

OR

- 4 Describe 'AVAJ' as a women institution. 14

5 Write answer in one-two lines only :

14

- (1) What is "BHAGAT" ?
 - (2) What is "VARSHO" ?
 - (3) Give the full name of AVAJ.
 - (4) What was custom of female infanticide ?
 - (5) Ansuyaben Sarabhai
 - (6) What was 'GAVALA' ?
 - (7) What is five year plan ?
 - (8) Indicate the area of Devi Movement.
 - (9) Year of establishment of Bhil Seva Mandal.
 - (10) Swaraj Ashram situated at ?
 - (11) Indicate the year of establishment of Vanita Vishram.
 - (12) Muldas Vaishya and Dalit activity.
 - (13) What is the name of Autobiography of Jugatram Dave ?
 - (14) Majur Mahajan Sangh and upliftment of Labourers.
-



H-053040

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C301 : Psychology

(History of Psychology - 1)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સુચના: (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 : સંપ્રદાય એટલે શું? મનોવિજ્ઞાનના એક સંપ્રદાય તરીકે ટીચનરના રચનાવાદની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

રચનાવાદ અને કાર્યવાદ વચ્ચે શું તફાવત રહેલો છે? સ્પષ્ટતા કરો.

2 : ઈવાન પેટ્રોવીચ પાવલોવે આપેલા મહત્વના પ્રદાન તરીકે 'શાસ્ત્રીય અભિસંધાન'ની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નવા સાહચર્યવાદી તરીકે થોર્નડાઈકના ફાળાનું મૂલ્યાંકન કરો.

3 : વોટસનના વર્તનવાદનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

ઉત્તર વર્તનવાદી તરીકે બી.એફ.સ્કીનરનું પ્રદાન વર્ણવો.

4 : સમષ્ટીનો અર્થ આપી, સમષ્ટિવાદના પ્રણેતા તરીકે મેક્સ વર્ધીમરનું પ્રદાન ચર્ચો. 14

અથવા

ટ્રેક નોંધ લખો.

(1) સમષ્ટિવાદનું મૂલ્યાંકન

(2) કર્ટ લ્યુઈનનું પ્રદાન

5 : યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી પ્રશ્નનો જવાબ આપો. 14

(1) મનોવિજ્ઞાનને 'રચનાવાદી' એવું નામ ટીચનરે કયારે આપ્યું?

(A) 1898 (B) 1867 (C) 1885 (D) 1863

(2) નીચેનામાંથી કયું રચનાવાદી મનોવિજ્ઞાનનું અભ્યાસવસ્તુ નથી.

(A) શું? (B) શાંથી? (C) કારણકે? (D) કેવી રીતે?

- (3) રચનાવાદની સૌથી વધુ આક્રમક ટીકા કઈ કરવામાં આવે છે?
 (A) સ્વરૂપલક્ષી યથાર્થતા (B) આંતરનિરીક્ષણની પદ્ધતિ
 (C) વિશ્લેષણ પર વધુ ભાર (D) મન-શરીરનો દ્વેતવાદ
- (4) કાર્યવાદનો વિકાસ કઈ યુનિવર્સિટીમાં થયો?
 (A) હારવર્ડ (B) કોલંબીયા (C) શિકાગો (D) કાર્નેલ
- (5) કાર્યવાદી મનોવિજ્ઞાનનો પૂર્વકલ્પક નીચેનામાંથી કોણ છે?
 (A) એડવર્ડ (B) જ્હોન ડ્યુઈ (C) વિલિયમ જેમ્સ (D) થોર્નડાઈક
- (6) અણુઘટકવાદનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે?
 (A) ટોલમેન (B) ટીચનર (C) કેટેલ (D) થોર્નડાઈક
- (7) નીચેનામાંથી કોણ નવ્ય સાહચર્યવાદી નથી?
 (A) થોર્નડાઈક (B) એબિંગહાઉસ (C) પાવલોવ (D) જેમ્સ મીલ
- (8) અભિસંધાન એટલે શું?
 (A) સંબંધ (B) જોડાણ (C) ક્રિયા (D) વર્તન
- (9) વર્તનવાદ સંપ્રદાયની વિધિસરની સ્થાપના કયારે થઈ?
 (A) 1914 (B) 1919 (C) 1904 (D) 1913
- (10) નીગમનાત્મક વર્તનવાદ કોણે આપ્યો?
 (A) ક્લાર્ક હલ (B) ટોલમેન (C) ગથરી (D) સ્કીનર
- (11) મેક્સ વર્ધીમરે કયો પ્રયોગ કર્યો હતો?
 (A) કાળી પેટીનો (B) ફી ઘટનાનો (C) બીલાડી પરનો (D) સ્ટ્રોબોસ્કોપીક ગતિનો
- (12) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધના વર્ષો દરમિયાન કોહલરે કયા ટાપુ પર ચિમ્પાન્ઝીઓ પર પ્રયોગો કર્યા?
 (A) કેનેરી (B) હોપકિન્સ (C) કેનેડી (D) કોઈ નહીં
- (13) સર્જનાત્મક વિચારક્રિયાનો સિદ્ધાંત કયા સંપ્રદાયમાંથી ઉદભવ્યો છે?
 (A) રચનાવાદ (B) કાર્યવાદ (C) સમષ્ટિવાદ (D) વર્તનવાદ
- (14) જૂથ ગતિશાસ્ત્ર કોનું પ્રદાન છે?
 (A) થોર્નડાઈક (B) એબિંગહાઉસ (C) પાવલોવ (D) લ્યૂઈન

ENGLISH VERSION

Instructions: (1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate Marks.

1. What is System ? Explain the Titchener's Structuralism as a system. **14**

OR

What is the difference between Structuralism and Functionalism? Explain.

2. Discuss the "Classical Conditioning" as an important contribution of Pavlov. **14**

OR

Evaluate Thorndike's contribution as a Modern Associationist

3. Evaluate the Criticisms of Watson's behaviorism. **14**

OR

Describe B.F. Skinner's contribution as a Later Behaviorist.

4. Give a meaning of Gestalt and Describe the Max Wertheimer's contribution as a founder of Gestalt Psychology. **14**

OR

Write Short Note (Any two)

(1) Criticisms of Gestalt Psychology

(2) Kurt Lewin's Contribution

5. (A) Answer the multiple choice questions: **14**

(1) When did the Titchener name of Psychology as a 'Structuralism'?

(A) 1998 (B) 1967 (C) 1985 (D) 1963

(2) Which of the following is not a study of Structural psychology?

(A) What? (B) Why? (C) Because (D) How?

(3) What are the most aggressive criticisms of Structuralism?

(A) Metaphorical reality (B) Introspection Method

(C) More emphasis on analysis (D) Dualism of mind and body

(4) In which university the Functionalism was developed?

(A) Harvard (B) Colombia (C) Chicago (D) Kernel

- (5) Which of the following is Anticipator of functional Psychology?
 (A) Edward (B) John Dewey (C) William James (D) Thorndike
- (6) Who gave the theory of atomism?
 (A) Tollman (B) Titchener (C) Kettle (D) Thorndike
- (7) Which of the following is not a Neo Associationist?
 (A) Thorndike (B) Abinghouse (C) Pavlov (D) James Mill
- (8) What is Conditioning?
 (A) Relationship (B) Connection (C) Function (D) Behaviour
- (9) When was the Behaviorism Announce and Established?
 (A) 1914 (B) 1919 (C) 1904 (D) 1913
- (10) Who gave corporate behaviorism?
 (A) Clark Hall (B) Tollman (C) Gutheri (D) Skinner
- (11) Which experiment was done by Max Wartheimer?
 (A) Black Box (B) Phi Phenomenon (C) The Cat (D) Stroboscopic Motion
- (12) On which Island did Kohler experiment with chimpanzees during the years of World War I?
 (A) Canary (B) Hopkins (C) Canady (D) Non of this
- (13) From which System originated the theory of creative thinking?
 (A) Structuralism (B) Functionalism (C) Gestaltism (D) Behaviourism
- (14) Who is contributing the Group Dynamics?
 (A) Thorndike (B) Abinghouse (C) Pavlov (D) Lewin
-



H-053046

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C-301 : Sanskrit Prose

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेनाभांथी गमे ते अेक गधभंडनो सविवरषा अनुवाढ करो : १०

(१) स्वल्पसत्वमुन्मत्तीकरोति । सरस्वतीपरिगृहीतमीर्ष्येव नालिङ्गति जनम् ।
गुणवन्तमपवित्रमिव न स्पृशति । उदारसत्त्वममङ्गलमिव न बहु मन्यते ।
सुजनमनिमित्तमिव न पश्यति । अभिजातमहिमिव लङ्घयति । शूरं
कण्टकमिव परिहरति । दातारं दुःस्वप्नमिव न स्मरति । विनीतं
पातकिनमिव नोपसर्पति । मनस्विनमुन्मत्तिमिवोपहसति । परस्परविरुद्धं
चेन्द्रजालमिव दर्शयन्ती प्रकटयति जगति निजं चरितम् ।

(२) तदेवंप्रायेतिकुटिलकष्टचेष्टासहस्रदारुणे राज्यतंत्रेस्मिन्महामोहकारिणि च
यौवने कुमार तथा प्रयतेथा नोपहस्यसे जनैर्न निन्द्यसे साधुभिर्न
धिविक्रयसे गुरुभिर्नोपालभ्यसे सुहृद्भिर्न शोच्यसे विद्वद्भिः । यथा च
न प्रहस्यसे विटैर्नप्रतार्यसे कुशलैर्नास्वाद्यसे भुजंगैर्नावलुप्यसे
सेवकवृकैर्न वञ्चयसे धूर्तैर्न प्रलोभ्यसे वनिताभिर्न विडम्ब्यसे लक्ष्म्या
न नर्त्यसे मदेन नोन्मत्तीक्रियसे ।

(ब) नीचेनाभांथी गमे ते अेक ससंदर्भ समझावो : ४

(१) अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः ।

(२) कामं भवान्प्रकृत्यैव धीरः ।

२ (अ) કાદમ્બરીનો મૂલ સ્ત્રોત જણાવી, કવિએ કરેલાં ફેરફારો તમારા શબ્દોમાં
વર્ણવો. ૮

अथवा

(अ) બાણભટ્ટની શૈલીની વિશેષતા ચર્ચો. ૮

H-053046]

1

[Cont...

- (બ) ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો : ૬
- (૧) કથાના લક્ષણો.
- (૨) લક્ષ્મી વિશે બાણભટ્ટના વિચારો.
- (૩) શુકનાસના ઉપદેશનું રહસ્ય.
- ૩ (અ) કાદમ્બરી કથા સાથે દશકુમારચરિત કથાની તુલના કરો. ૮
- અથવા**
- (અ) દશકુમારચરિતમ્ વિશે નોંધ લખો. ૮
- (બ) ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો : ૬
- (૧) બાણભટ્ટનું સાહિત્યસર્જન
- (૨) શાસ્ત્રીયગદ્ય.
- (૩) બાણભટ્ટની વિદ્વતા
- ૪ 'સંસ્કૃતસાહિત્યમાં ગદ્યવિકાસની ચરમસીમા જોવા મળે છે.' સમજાવો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ બાણભટ્ટના ગદ્યમાં જોવા મળતી વિશેષતા પર નોંધ લખો. ૧૪
- ૫ (અ) નીચે આપેલાં પ્રશ્નોના ટૂંકા જવાબ આપો : ૭
- (૧) શ્રીહર્ષે બાણભટ્ટને ક્યું બિરૂદ આપ્યું હતું ?
- (૨) દેવસભામાં સામગાનમાં દુર્વાસાની ભૂલને કોણે હસી કાઢી ?
- (૩) આખ્યાયિકામાં કથાવસ્તુના ભાગ પાડતા વિભાગને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (૪) પञ्चबाणस्तु बाणः – આ પંક્તિ બાણભટ્ટને કવિતા કામિનીનો શું કહે છે ?
- (૫) ઐશ્વર્યથી અંધારું છવાઈ જતાં માણસને શેની તમન્ના તીવ્ર બને છે ?
- (૬) बाणोच्छिष्टं जगत् सर्वम् – આ પંક્તિનો અર્થ સમજાવો.
- (૭) કેવા મનમાં ગુરુનો ઉપદેશ સરળતાથી પ્રવેશે છે ?

(બ) જોડકા જોડો :

૭

A

B

(૧) પારિજાત કૂપળોનો

(૧) મોહનશક્તિ

(૨) ચંદ્રની

(૨) કઠોરતા

(૩) ઉચ્ચૈઃશ્રવા અશ્વની

(૩) વક્ત્રી

(૪) કાળકૂટ વિષની

(૪) જળવગરનું સ્નાન

(૫) મદિરા પાસેથી

(૫) રાગ

(૬) કૌસ્તુભમણિની

(૬) મદ

(૭) ગુરુનો ઉપદેશ

(૭) ચંચળતા



HB-053002

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C302 : Economics

(Growth & Development)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 શ્રીમતી જહોન રોબીન્સે આપેલ આર્થિક વૃદ્ધિ મોડેલ સમજાવો. 14
અથવા
- 1 વિકાસમાન દેશોમાં મૂડીરોકાણ અભિગમોની જરૂરિયાત સમજાવો. 14
- 2 નફા અને વૃદ્ધિ અંગેનો પેશેનીટીએ આપેલ સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 2 કાલ્ડોરના આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલની ચર્ચા કરો. 14
- 3 આયોજનનો અર્થ સમજાવો, વિકસતા દેશોમાં મૂડીરોકાણ માપદંડની જરૂરિયાતની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 ટેક્નીકલ અને બિન-ટેક્નીકલ પરિવર્તનની ચર્ચા કરો. 14
- 4 વિક્રતા દેશોમાં IMFનો ફાળો વર્ણવો. 14
અથવા
- 4 વિકાસમાન દેશો માટે વિશ્વબંકની નીતિઓ વિશે નોંધ લખો. 14
- 5 નીચેનામાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો : (MCQ)
- (1) સુવર્ણ યુગનો પ્યાલ આપ્યો છે.
(a) હેરોડ (b) ડોમર
(c) જહોન રોબીન્સન (d) શુમ્પીટર
- (2) જો હેરોડ મોડેલમાં $G = G_w > G_n$ હોય, તો
(a) કુગાવો હોય (b) મંદી
(c) પૂર્ણરોજગારી (d) સંપૂર્ણ ઉત્પાદન શક્તિનો વપરાશ થાય છે.
- (3) મૂડી-ઉત્પાદન ગુણોત્તર
(a) વૃદ્ધિ માટેનું સક્રિય એજેન્ટ છે.
(b) વૃદ્ધિદર માટેનું સૌથી વધારે મહત્ત્વનું છે.
(c) વૃદ્ધિ માટે અન્ય નિર્દેશકોમાંથી મહત્ત્વનું નિર્દેશક છે.
(d) વૃદ્ધિ દર માટે બિલકુલ યોગ્ય નથી.

- (4) હેરોડ-ડોમરના આર્થિક વૃદ્ધિનું મોડેલ નીચે દર્શાવેલામાંથી કયા દેશોને લાગું પડે છે ?
- (a) વિકાસશીલ દેશો (b) અર્ધવિકસિત દેશો
(c) વિકસિત દેશો (d) પછાત દેશો
- (5) ડોમરના મોડેલમાં
- (a) માંગ તેમજ પુરવઠામાં વધારો કરવા મૂડીરોકાણની જરૂર છે.
(b) વધતા મૂડી-ઉત્પાદન ગુણોત્તરનું ખુબ જ મહત્ત્વ છે.
(c) શિષ્ટ અર્થશાસ્ત્ર સંપૂર્ણ નામંજૂર કર્યું છે.
(d) કેઈન્સ અર્થશાસ્ત્ર સંપૂર્ણ નામંજૂર છે.
- (6) મૂડી બચત કરનાર ટેકનીકલ પ્રગતિ થી ઓળખાય છે.
- (a) બિન-તટસ્થ (b) તટસ્થ
(c) અમૂર્ત (d) મૂર્ત
- (7) ટેકનીકલ પરિવર્તનનો ખ્યાલ સૌપ્રથમ કોણે આપ્યો ?
- (a) હેરોડ (b) હિક્સ
(c) કાલ્ડોર (d) ડોમર
- (8) WTO ની સ્થાપના વર્ષમાં થઈ.
- (a) 1995 (b) 1990
(c) 1985 (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહીં
- (9) વર્લ્ડ બેંક માં સ્થાયી છે.
- (a) ન્યૂયોર્ક (b) મનીલા
(c) જીનીવા (d) વોર્શીંગ્ટન
- (10) 'મૂડીનું સંચય' પુસ્તક દ્વારા લખાયેલું છે.
- (a) હિક્સ (b) કાલ્ડોર
(c) જોન રોબીન્સન (d) હેરોડ
- (11) વર્ષમાં પ્રો. જે. ઈ. મીડને 'ઈકોનોમિક્સ સાયન્સિસ'માં નોબલ મેમોરિયલ પ્રાઈઝ મળેલ છે.
- (a) 1975 (b) 1977
(c) 1972 (d) 1971
- (12) ભારતમાં પ્લાનિંગ કમિશન ક્યારે નિમણૂક થયું હતું ?
- (a) 1950 (b) 1949
(c) 1948 (d) 1947
- (13) બ્રેટન વુડ્ઝ પરિષદના પરિણામે શું અસ્તિત્વમાં આવ્યું.
- (a) IMF (b) IBRD
(c) (a) અને (b) બન્ને (d) એકપણ નહીં
- (14) WTO નું પૂરું નામ -
- (a) વર્લ્ડ ટ્રાવેલ ઓફિસ (b) વર્લ્ડ ટેરિક ઓર્ગેનાઈઝેશન
(c) વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓર્ગેનાઈઝેશન (d) વર્લ્ડ ટ્રેડ ઓફિસ.

ENGLISH VERSION

- 1 Explain the growth model given by Mrs. John Robinson. 14
- OR
- 1 Explain the need of Investment criteria in developing countries. 14
- 2 Critically examine the Pesinetti model of profit growth. 14
- OR
- 2 Discuss Kaldor's model of Economic growth. 14
- 3 Explain the concept of planning. Discuss in detail the need for investment criterion in developing countries. 14
- OR
- 3 Discuss the technical and non-technical change. 14
- 4 Discuss the contribution of IMF for the development in developing countries. 14
- OR
- 4 Write a note on World Bank policies in developing countries. 14
- 5 Select correct answer to the following : 14
- (1) Golden age concept is given _____
(a) Harrod (b) Domar
(c) John Robinson (d) Schumpeter
- (2) _____ if $G = G_w > G_n$ in Harrod model.
(a) There the inflation
(b) There recession
(c) There is full employment
(d) There is full capacity utilization
- (3) Capital output ratio.
(a) is an active agent of growth
(b) is the most important determinant of growth rate
(c) is one of the important determinat of growth
(d) is not at all relevant for growth rate
- (4) Harrod - Domar model of Economics growth are applicable to _____
(a) developing countries
(b) under developed countries
(c) developed countries
(d) backward countries

- (5) In Domar's model
- (a) Investment is needed to increase demand as well as supply.
 - (b) There is great emphasis of increasing capital output ratio.
 - (c) The classical economics is completely rejected
 - (d) The Keynes Economics is completely rejected.
- (6) Capital saving technological progress is known as _____
- (a) Non-neutral
 - (b) Neutral
 - (c) Disembodied
 - (d) Embodied
- (7) Concept of technical change firstly given by whom ?
- (a) Harrod
 - (b) Hicks
 - (c) Kaldor
 - (d) Domar
- (8) WTO was established in the year _____
- (a) 1995
 - (b) 1990
 - (c) 1985
 - (d) None of these
- (9) World Bank is located at _____
- (a) New York
 - (b) Manila
 - (c) Geneva
 - (d) Washington
- (10) "The Accumulation of Capital" book is written by -
- (a) Hicks
 - (b) Kaldor
 - (c) John Robinson
 - (d) Harrod
- (11) In _____ year J.E. Meade received Nobel memorial prize in Economic Sciences.
- (a) 1975
 - (b) 1977
 - (c) 1972
 - (d) 1971
- (12) Planning Commission in India was appointed in -
- (a) 1950
 - (b) 1949
 - (c) 1948
 - (d) 1947
- (13) The Brettonwoods conference led to the established of -
- (a) IMF
 - (b) IBRD
 - (c) Both (a) and (b)
 - (d) None of the above
- (14) Full form of WTO is
- (a) World Travel Office
 - (b) World Tariff Organization
 - (c) World Trade Organization
 - (d) World Trade Office.



HB-053010

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C-302 : English

(Research Methodology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (A) Selection of a topic has great significance in research. Discuss. 10

OR

- (B) Examine how to write an academic paper.

- 2 (A) Examine the principles of Intertextuality in Research Documentation. 15

OR

- (B) Write a detailed note on Plagiarism.

- 3 Arrange the following details first as bibliographic entry and then as "Works Cited": 15

- (a) The Hummingbird House (title of the book)

Patricia Henley (author)

New York (place of publication)

MacMuray (publisher)

1999 (year of publication)

- (b) Architecture (title of the article)

Fredrick Barthelme (author)

Kansas Quarterly (name of the journal)

1981 (year of publication)

77-80 (page numbers)

- (c) The Odyssey (title of the book)

Homer (author)

Robert Fagles (translator)

New York (place of publication)

Viking (publisher)

2001 (year of publication)

- 4 Arrange the following details first as bibliographic entry 15
and then as "Works Cited":
- (a) Morris Eaves (author)
The Walt Whitman Archive (title of the book)
27 Oct. 2010 (date of access)
15 Nov.2009 (date of upload)
List of Congress (name of website)
<http://www.whitmanarchive.org/wald>
 - (b) Free Debates (title of the article)
Joshua Green (author)
The Atlantic.com (website)
06 Sept. 2007 (date of upload)
25 May 2009 (date of access)
 - (c) The Essence of Billie Holiday (name of CD)
Columbia (manufacturer)
Billie Holiday (artist)
1991 (year of issue)
- 3 Write short notes on any **two** : (For Blind Students only) 15
- (1) The Difference between Bibliography and Works Cited
 - (2) Web Sources
 - (3) Significance of Documentation
 - (4) Paraphrasing
- 4 Write short notes on any **two** : (For Blind Students only) 15
- (1) Evaluating Print Sources
 - (2) Plagiarism
 - (3) Summarizing
 - (4) Audio visual Sources

- 5** (A) Write short notes on any **two** : **10**
- (1) Direct Quotations
 - (2) Parenthetical Documentation
 - (3) MLA Style
 - (4) Periodical Indexes
- (B) Explain the following scholarly abbreviations : **5**
- (1) CD-ROM
 - (2) http
 - (3) misc.
 - (4) rev.
 - (5) abbr.
-



HB-053035

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C302 : History - 502

(Economic History of Colonial India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધાં જ પ્રશ્નોના માર્ક્સ સરખા છે.

1 બ્રિટિશ શાસનની સ્થાપના પૂર્વે ભારતનું અર્થતંત્ર કેવા પ્રકારનું હતું ? 14

અથવા

1 સંસ્થાનિક ભારતમાં પ્રવર્તતી વિવિધ જમીન મહેસૂલ પદ્ધતિઓનું પરીક્ષણ કરો. 14

2 બ્રિટિશ સરકારની કૃષિ વિષયક નીતિ અને તેના કૃષિ પર થયેલા પરિણામો આલેખો. 14

અથવા

2 ભારતમાં સંસ્થાનિક સરકારની ગ્રામ ધિરાણ અને કૃષિ બજારો અંગેની નીતિ મૂલવો. 14

3 ભારતમાં ખેડૂત આંદોલનોનો વિકાસ આલેખો. 14

અથવા

3 કૃષિના વાણિજ્યકરણની ચર્ચા કરો. 14

4 સંસ્થાનિક સરકારની રસ્તાવ્યવહાર નીતિ તપાસો. 14

અથવા

4 સંસ્થાનિક સમયમાં જળ-પરિવહન ઉપર નિબંધ લખો. 14

5 તમારો જવાબ એક કે બે વાક્યમાં લખો : 14

(1) સામાન્ય રીતે પ્રાગ્બ્રિટિશકાલીન ભારતીય અર્થવ્યવસ્થા કયા નામે ઓળખાય છે ?

(2) સંસ્થાનવાદનો હેતુ જણાવો.

(3) કોની ભલામણોને આધારે ભારતમાં રૈયતવારી પ્રથા વિકાસ પામી ?

(4) સહકારી આંદોલન એટલે શું ?

(5) ખેતીનું વાણિજ્યકરણ એટલે શું ?

HB-053035]

1

[Contd...

- (6) પૂનામાં ખેતીવાડી કોલેજ કયા વર્ષમાં શરૂ થઈ ?
- (7) કાયમી જમાબંદી એટલે શું ?
- (8) સુએઝ નહેર કયા વર્ષે પરિહન માટે ખુલ્લી મુકાઈ ?
- (9) જયકર સમિતિની બે ભલામણો લખો.
- (10) કયા વર્ષમાં ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપનીએ બંગાળ, બિહાર અને ઓરિસ્સામાં જમીન મહેસૂલ વિષયક સત્તા પ્રાપ્ત કરી ?
- (11) કયા વર્ષમાં કોર્નવોલિસે કાયમી જમાબંધી દાખલ કરી ?
- (12) રૈયાતવારી પદ્ધતિમાં કેટલા વર્ષ પછી નવી જમાબંધી દાખલ કરવામાં આવતી ?
- (13) ભારતીય હસ્તઉદ્યોગના પતનના બે કારણો જણાવો.
- (14) વ્યૌદ્યોગિકરણ એટલે શું ?

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions carry equal marks.

- | | | |
|---|--|----|
| 1 | What type of Economy prevailed in India before establishment of British rule ? | 14 |
|---|--|----|

OR

- | | | |
|---|---|----|
| 1 | Investigate various land revenue systems prevailing during colonial times in India. | 14 |
|---|---|----|

- | | | |
|---|---|----|
| 2 | Narrate the agricultural policy of colonial India and its effects on agriculture. | 14 |
|---|---|----|

OR

- | | | |
|---|--|----|
| 2 | Evaluate the rural landing and agriculture policy of the colonial government in India. | 14 |
|---|--|----|

- | | | |
|---|---|----|
| 3 | Narrate the development of the farmer movement. | 14 |
|---|---|----|

OR

- | | | |
|---|---|----|
| 3 | Discuss commercialization of agriculture. | 14 |
|---|---|----|

- | | | |
|---|---|----|
| 4 | Examine the policy of road transportation of colonial Government. | 14 |
|---|---|----|

OR

- | | | |
|---|--|----|
| 4 | Write an essay on water transportation during colonial period. | 14 |
|---|--|----|

- 5 Write your answer in one or two sentences : 14
- (1) Normally by which name per British Indian Economy was known ?
 - (2) State the objective of Colonialism.
 - (3) Of whose recommendation Ryotwary system develop in India ?
 - (4) Co-operative movement means what ?
 - (5) Commercialization of agriculture means what ?
 - (6) In which year agricultural college of Pune started ?
 - (7) Permanent settlement means what ?
 - (8) In which year Suez canal opened for transportation ?
 - (9) Write two recommendation of Jaykar Committee.
 - (10) In which year English East India Co. acquire power to collect land revenue from Bengal, Bihar and Orissa ?
 - (11) In which year Cornwallis introduced permanent settlement.
 - (12) After how many years new settlement took place in Ryotwari system ?
 - (13) Give two reasons for the decline of Indian handicrafts.
 - (14) What do you mean by di-industrialization ?
-



HB-053041

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C302 : Psychology
(Psychological Testing)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ (અ) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓના ઉપયોગો જણાવો. ૭
અથવા
મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીના પ્રકારો જણાવો.
- (બ) કસોટી સંચાલનની પદ્ધતિની વિગતો આપો. ૭
અથવા
કસોટીની વ્યગ્રતા અંગેની વિગતો આપો.
- ૨ (અ) આવશ્યક આંકડાશાસ્ત્રીય ખ્યાલોની ટૂંકમાં સમજ આપો. ૭
અથવા
શંતાશકો અને પ્રતિશત ક્રમાંકને સમજાવો.
- (બ) કસોટી પુનઃકસોટી વિશ્વસનિયતાની વિગતો આપો. ૭
અથવા
યથાર્થતાના પ્રકારો જણાવી કોઈ પણ એક પ્રકારની વિગતે સમજ આપો.
- ૩ (અ) બુદ્ધિની વ્યાખ્યા આપી, બુદ્ધિના માપનની ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
વેક્સલર બુદ્ધિ કસોટીની વિગતો આપી WAIS-IIIની માહિતી આપો.
- (બ) સ્ટેનફોર્ડ-બિનેની આધુનિક માપનતુલાની વિગતે ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
સંસ્કૃતિ નિરપેક્ષ કસોટીની માહિતી આપો.
- ૪ (અ) લેઈટર આંતરરાષ્ટ્રીય કર્તૃત્વ કસોટીની ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
માણસ દોરો ચિત્ર કસોટીઓની વિગતે સમજ આપો.
- (બ) સામાન્ય અભિયોગ્યતા કસોટી માળાની સમજ આપો. ૭
અથવા
મનોદુર્બળ લોકોનું કસોટીકરણ સંક્ષેપ્તમાં ચર્ચો.

૫ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

૧૪

- (૧) ઈ.સ. ૧૯૯૮માં પ્રકાશિત થયેલ 'મેન્ટલ મેઝરમેન્ટ યર બુક'માં _____ કસોટીઓ રજૂ થઈ છે. (૪૦૦૦, ૭૦૦)
- (૨) અભિયોગ્યતા અને સિદ્ધિ કસોટીઓ વચ્ચેનો તફાવત એ તેના ઉપયોગ કરતાં _____ અંગેનો વિશેષ છે. (વિષયવસ્તુ, માહિતી)
- (૩) _____ ને તબીબી વિજ્ઞાનનો પિતા ગણવામાં આવે છે.
(ફોઈડ, હિપોક્રેટસ)
- (૪) રોરશાક કસોટી ઈ.સ. _____ માં પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી.
(૧૯૨૧, ૧૯૩૧)
- (૫) આંકડાશાસ્ત્રમાં મધ્યવર્તી માપો _____ છે. (ત્રણ, બે)
- (૬) ગ્રેગરીના મતે કસોટી રચનામાં _____ મુખ્ય સોપાનો છે.
(સાત, છ)
- (૭) કસોટીમાં _____ પ્રકારના મેન્યુઅલ હોય છે. (બે, એક)
- (૮) સ્ટેનફોર્ડ બીને બુદ્ધિ કસોટીની ત્રીજી આવૃત્તિ ઈ.સ. _____ માં પ્રકાશિત થઈ. (૧૯૮૬, ૧૯૬૦)
- (૯) વેક્સલર દ્વારા પ્રકાશિત ચોથી આવૃત્તિ દ્વારા _____ વર્ષ સુધીના વ્યક્તિની બુદ્ધિ માપી શકાય છે. (૧૬ થી ૯૦, ૧૮ થી ૯૦)
- (૧૦) બહુપરિમાણાત્મક અભિયોગ્યતા કસોટી (૧૯૮૪)ના રચયિતા _____ છે. (વેક્સલર, જેક્સન)
- (૧૧) _____ ની શૈક્ષણિક અભિયોગ્યતા માપનની કસોટી છે.
(ફ્લોરેન્સ ગ્રુડેનફ, હિસ્કી-નેબ્રારકા)
- (૧૨) "બ્લાઈન્ડ લર્નિંગ એટ્ટીટ્યુટ ટેસ્ટ"એ _____ કસોટી છે.
(સમૂહ કસોટી, વ્યક્તિગત)
- (૧૩) AAMRના મેન્યુઅલ મુજબ મનોદુર્બળતા _____ ક્લો છે.
(ત્રણ, ચાર)
- (૧૪) DATB માં _____ કસોટીઓનો સમાવેશ થાય છે.
(આઠ-બે)



HC-053003

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C303 : Economics

(Public Economics - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

1 “જાહેર દેવાનો પ્રાથમિક વાસ્તવિક બોજો ભવિષ્યની પ્રજા ઉપર પડે છે.” 14
આ વિધાનની ટીકાત્મક રીતે મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

1 (અ) જાહેર દેવાની અસરો જણાવો.
(બ) જાહેર દેવાના પ્રાપ્તિ માધ્યમો જણાવો.

2 રાજકોષીય નીતિના વિવિધ ઉદ્દેશોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 14

અથવા

2 કેવી રીતે નાણાં નીતિ અને રાજકોષીય નીતિ એકબીજાને પરસ્પર પૂરક છે ? 14

3 સમવાય તંત્ર એટલે શું ? 14માં નાણાપંચની ભલામણોનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

3 રાજ્યો અને સ્થાનિક સંસ્થાઓની નાણાકીય વ્યવસ્થાની ટૂંકમાં સમીક્ષા કરો. 14

4 (અ) GST વિશે નોંધ લખો. 14

(બ) VATની મર્યાદાઓ સમજાવો.

અથવા

4 ખાધ એટલે શું ? ખાધના વિવિધ પ્રકારો (ખ્યાલો)ની ચર્ચા કરો. 14

5 (અ) એક-બે વાક્યમાં જવાબ લખો :

10

- (1) આંતરિક દેવું એટલે શું ?
- (2) બાહ્ય દેવું એટલે શું ?
- (3) રાજકોષીય નીતિનો અર્થ આપો.
- (4) ખેતી પર કરવેરા એટલે શું ?
- (5) ભારતના કરમાળખાની બે મર્યાદાઓ લખો.
- (6) પુરાંતવાણું બજેટ એટલે શું ?
- (7) ઉર્ધ્વસ્તરીય અસમતુલા ક્યારે ઉદ્ભવે છે ?
- (8) સમસ્તરીય અસમતુલા એટલે શું ?
- (9) વ્યવસાય વેરો કોણ ઉઘરાવે છે ?
- (10) આવકવેરો કોણ ઉઘરાવે છે ?

(બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો :

4

- (1) આંતરિક દેવું એ દેવું નથી.
(અ) સાચું (બ) ખોટું (ક) અનિશ્ચિત
- (2) કૃષિ કરવેરા રાજ્ય હસ્તક આવે છે.
(અ) સાચું (બ) ખોટું
- (3) ખાધવાણું બજેટ મંદીને પહોંચી વળવામાં ઉપયોગી બને છે.
(અ) સાચું (બ) ખોટું
- (4) નીચેનામાંથી કયું જાહેર કરજનું સાધન છે ?
(અ) બોન્ડ
(બ) જામીનગીરીઓ
(ક) (અ) અને (બ) બંને

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to right indicate marks.

1 “The Primary real burden of public debt fall on future generation”. Critically examine this statement. 14

OR

1 (a) Discuss the economic impacts of public debt. 14

(b) Explain sources of public debt.

2 Discuss in detail the objectives of fiscal policy. 14

OR

2 How fiscal and monetary policies are complementary to each other ? 14

3 What is federal finance ? Critically evaluation the recommendations of 14th Financial Commission. 14

OR

3 Briefly review the State and local bodies financial system. 14

4 (a) Write short note on GST. 14

(b) Explain limitations of VAT.

OR

4 What is meant deficit ? Explain various concept of deficit. 14

5 (a) Write answers one-two lines : 10

(1) What is Internal debt ?

(2) What is meaning external debt ?

(3) What is meaning of fiscal policy ?

(4) What is meaning of Agricultural tax ?

- (5) Write two limitations of Indian tax system.
- (6) What is meaning of surplus budget ?
- (7) The vertical inequality arises when ?
- (8) What is meaning of horizontal inequality ?
- (9) Who professional tax collected ?
- (10) Who income tax collected ?

(b) Multiple choice questions :

4

- (1) Internal debt is not debt.
(A) True (B) False (C) Indefinite
 - (2) Agricultural tax under State Government.
(A) True (B) False
 - (3) Deficit budget helps to mitigate depression.
(A) True (B) False
 - (4) Which is the following source of Public debt ?
(A) Bond
(B) Securities
(C) Both (A) and (B)
-



HC-053028

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C303 : Hindi

(प्रयोजनमूलक हिन्दी)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ सर्जनात्मक भाषा एवं राजभाषा का अंतर स्पष्ट करते हुए, राजभाषा की विशेषताएँ बताइए । १४

अथवा

१ पारिभाषिक शब्दावली का स्वरूप स्पष्ट करते हुए उसका महत्व समझाइए । १४

२ हिन्दी कम्प्यूटिंग की प्राथमिक जानकारी दीजिए । १४

अथवा

२ दृश्य एवं श्रव्य सामग्री का सामंजस्य स्पष्ट कीजिए । १४

३ डॉक्यूड्रामा लेखन के विविध तत्वों की चर्चा कीजिए । १४

अथवा

३ रेडियो नाटक के उपकरणों का परिचय दीजिए । १४

४ किन्हीं तीन पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखें : १८

(१) संचार भाषा ।

(२) पावर प्वाइन्ट प्रेजेंटेशन ।

(३) पटकथा लेखन ।

(४) टेलीड्रामा ।

(५) रिपोर्टाज ।

- ५ सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : १०
- (१) राजभाषा का संबंध की भाषा है ।
(कचहरी, देश, राज्य, गाँव)
- (२) हिन्दी को राजभाषा का पद १४ सितम्बर सन् में मिला ।
(१९४८, १९४९, १९५०, १९५१)
- (३) ई-मेल का पूरा नाम है ।
(इलेक्ट्रॉनिक मेल, इन्टरनेट मेल, इण्टरनेशनल मेल, इनमें से कोई नहीं)
- (४) भारत में सर्वप्रथम इण्टरनेट की सेवा सन् में प्रारम्भ हुई ।
(१९९५, १९९७, १९९८, १९९९)
- (५) 'आलमआरा' भारत की प्रथम फिल्म है ।
(मूक, रंगीन, सवाक, सफल)
- (६) रेडियो के लिए हिन्दी में शब्द प्रचलित है ।
(दूरदर्शन, आकाशवाणी, भविष्यवाणी, वर्तमानपत्र)
- (७) चन्दधर शर्मा 'गुलेरी' की कहानी का दृश्य-श्रव्य माध्यम में रूपांतर हुआ है ।
(तीन बच्चे, ग्रेगीन, पत्नी, उसने कहा था)
- (८) भारत में इण्टरनेट सेवा सर्वप्रथम शहर में आरम्भ हुई ।
(बैंगलोर, कलकत्ता, मद्रास, दिल्ली)
- (९) हिन्दी के प्रथम चिह्नकार (ब्लॉगर) है ।
(अश्विनी कुमार, अनिलकुमार, आलोककुमार, अमोल कुमार)
- (१०) भारत में कम्प्यूटर का आगमन ई.स. में हुआ ।
(१९६५, १९५२, १९३५, १९४५)



HC-053036

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C303 : History

(History of Science & Technology in Medieval India)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

- 1 સલ્તનત સમયની કાપડ તકનીકીનો વિકાસ આલેખો. 14
અથવા
- 1 મધ્યયુગીન ભારતની કૃષિ તકનીકીની ચર્ચા કરો. 14
- 2 મુઘલ સમય દરમ્યાનની ખનન અને ધાતુવિદ્યાની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 2 મુઘલ સમય દરમ્યાનની સામુદ્રિક ટેકનોલોજીનું વિવરણ કરો. 14
- 3 મુગલ સમય દરમ્યાન જીવવિજ્ઞાન અને જીવ તકનીકીનો વિકાસ તપાસો. 14
અથવા
- 3 મધ્યકાલીન ભારતમાં વનવિનાશનાં કારણોની સમીક્ષા કરો. 14
- 4 18મી સદી દરમ્યાન પર્યાવરણની હાનિ (પ્રદૂષણ) માટેનાં કારણોનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 4 18મી સદીમાં પર્યાવરણ અને રોગો વિશેની માહિતી આપો. 14
- 5 એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : 14
- (1) સલ્તનત સમયની ઔષધીય ખેતી
- (2) ચરસ
- (3) ભારતમાં રેશમ ઉત્પાદન
- (4) રોક્ષભર્ગ

- (5) નહેરુ નિર્માતા તરીકે ફિરોજ તુઘલક
- (6) કૃષિ તકનીકમાં શાહજહાંનો ફાળો
- (7) તકનીકી સંદર્ભે અકબરનું પ્રદાન
- (8) મલમલ ખાસ
- (9) તબકાતે - અકબરી
- (10) ભારતમાં તમાકુની શોધ કોણે કરી હતી ?
- (11) કલકત્તાનો વનસ્પતિ ઉદ્યાન.
- (12) યુક્તિ કલ્પતરૂ
- (13) રસરત્ન સમુચ્ચય
- (14) સુરપાલનું વૃક્ષાયર્વેદ.

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions carry equal marks.

- | | | |
|---|--|----|
| 1 | Narrate the evolution of textile technology during Sultanate period. | 14 |
|---|--|----|

OR

- | | | |
|---|---|----|
| 1 | Discuss agrarian technology of Medieval India. | 14 |
| 2 | Discuss the mining and metallurgy during Mughal period. | 14 |

OR

- | | | |
|---|---|----|
| 2 | Describe maritime technology during Mughal period. | 14 |
| 3 | Examine the evolution of bio-science and bio-technology during Mughal period. | 14 |

OR

- | | | |
|---|---|----|
| 3 | Review the causes of deforestation during medieval India. | 14 |
|---|---|----|

4 Evaluate the causes of environment degradation (pollution) during 18th century. 14

OR

4 Give information about the environment and diseases during 18th century. 14

5 Answer in one - two sentences : 14

- (1) Drug cultivation in Sultanate period.
- (2) Charas
- (3) Sericulture in India
- (4) Roxburg
- (5) Firoz-Tughluk as a Canal builder.
- (6) Role of Shah Jahan's in agrarian technology.
- (7) Akbar's contribution regarding technology.
- (8) Mal-Mal Khas
- (9) Tabakate - Akbari
- (10) Who introduced tobacco in India ?
- (11) Bio-technical garden of Calcutta.
- (12) Yukti-Kalptaru
- (13) Rasaratna Samuchaya
- (14) Surpal's Vrikshayurveda.



HC-053042

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C303 : Psychology

(Positive Psychology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 વિધાયક મનોવિજ્ઞાન એટલે શું ? તેના ધ્યેયો ચર્ચો. 14
અથવા
- 1 વિધાયક મનોવિજ્ઞાનનો ચિકિત્સા અને વિકાસાત્મક મનોવિજ્ઞાન સાથેનો સંબંધ વર્ણવો. 14
- 2 હેડોનીક સુખમયતાની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 2 વસ્તુલક્ષી સુખાકારીનું માપન કેવી રીતે કરી શકાય ? સમજાવો. 14
- 3 જીવનફલકનો અર્થ અને તબક્કાઓ ચર્ચો. 14
અથવા
- 3 લગ્નનો અર્થ અને ફાયદા વર્ણવો. 14
- 4 સંસ્કૃતિ અને સુખમયતાનો અર્થ સદષ્ટાંત સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
- 4 અમેરિકન વ્યક્તિલક્ષી સુખમયતાની શૈલી સમજાવો. 14
- 5 નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે માત્રા નિશાની વડે જણાવો : 14
- (1) અમેરિકાના પ્રથમ વિધાયક મનોવૈજ્ઞાનિક કોલમેન હતા.
- (2) રોજર્સના મત અનુસાર માનવ સ્વભાવ વિધાયક છે.
- (3) સુખ અર્થપૂર્ણ જીવન તત્ત્વોમાં સમાયેલું છે.
- (4) ફ્રેડ્રીક્સને વિસ્તૃતીકરણનો સિદ્ધાંત આપ્યો છે.
- (5) SWBના ચાર મૂળતત્ત્વો છે.

- (6) આત્મલક્ષી ક્ષેમ કુશળતા એટલે સુખ.
 - (7) આત્મલક્ષી ક્ષેમ કુશળતાની વ્યાખ્યા ડિઈનેર નામના સંશોધકે આપી છે.
 - (8) વૃદ્ધિ સંબંધી દષ્ટિકોણ સ્વ આવિષ્કારમાં અભિવ્યક્ત થાય છે.
 - (9) નિષેધક ભાવ 18 થી 20 ની ઉંમરમાં ઘટે છે.
 - (10) છોકરીઓમાં 11 થી 15 વર્ષની ઉંમરે મુઠ વિકૃતિ થાય છે.
 - (11) વૃદ્ધાવસ્થા દુઃખી અને ઓછી બદલાજનક છે.
 - (12) માયર્સનું વી ઓલ વોન્ટ ટુ બી હેપ્પી પુસ્તક જાણીતું છે.
 - (13) વિશ્વના 43 દેશોના સર્વેક્ષણમાં જીવન સંતોષના 15% તફાવત છે.
 - (14) એશિયન સંસ્કૃતિ આવેગાત્મક અભિવ્યક્તિની મધ્યમસરતા પર ભાર મૂકે છે.
-



HC-053048

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C303 : Sanskrit

(Translation & Sanskrit Lexicon)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ (અ) કૌંસમાં દર્શવેલી વિભક્તિના પ્રયોગ કરી નીચેના વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો :

- (૧) રાધા મોહનની ઈર્ષ્યા કરે છે. (તૃતીયા)
- (૨) રમેશ રામને ભજે છે. (દ્વિતીયા)
- (૩) ઈશ્વર ભક્તને અધર્મથી બચાવે છે. (પંચમી)
- (૪) ચોરને રાજાનો ત્રાસ હોય છે. (ષષ્ઠી)
- (૫) ચામડા માટે વાઘને મારે છે. (સપ્તમી)
- (૬) બ્રહ્મમાંથી પ્રજા જન્મે છે. (પંચમી)
- (૭) ગણપતિને નમસ્કાર (ચતુર્થી)
- (૮) મનહર કૃષ્ણને વંદન કરે છે. (દ્વિતીયા)
- (૯) કમલ રાજન પર ગુસ્સે થાય છે. (તૃતીયા)
- (૧૦) માયા પ્રેમવશાત્ રામની પ્રસંશા કરે છે. (ચતુર્થી)

(બ) નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી સંસ્કૃતમાં વાક્યો બનાવો : (કોઈ પણ છ)

- (૧) કુત્ર
- (૨) અઘ્ઠ:
- (૩) સહ
- (૪) પુરત:
- (૫) સ્વાહા
- (૬) વિના
- (૭) સર્વદા
- (૮) અત્રાન્તરે

- ૨ (અ) નીચેના વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : (ગમે તે આઠ) ૮
- (૧) હરીશ પુસ્તક વાંચે છે.
 - (૨) મગન આંખથી કાણો છે.
 - (૩) શિવ હંમેશા કૈલાસ પર વસે છે.
 - (૪) દેવાલયની સામે રમતનું મેદાન છે.
 - (૫) રમેશ જુગાર રમે છે.
 - (૬) દેવદત્ત ચોરથી ડરે છે.
 - (૭) ઘરની પાછળ મંદિર છે.
 - (૮) મોહન રાધાની ઈર્ષ્યા કરે છે.
 - (૯) બ્રાહ્મણોને લાડું ભાવે છે.
 - (૧૦) માયા ચિત્ર જુએ છે.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ) ૬
- (૧) કર્મની પરિભાષા જણાવો.
 - (૨) નમઃ સાથે હંમેશા કઈ વિભક્તિનો પ્રયોગ થાય છે ?
 - (૩) અનાદરની તુલના કરવા કઈ વિભક્તિ વપરાય છે ?
 - (૪) અંગવિકારમાં કઈ વિભક્તિ હોય છે ?
 - (૫) નાના, પૃથક્ અને વિના શબ્દોની સાથે કઈ કઈ વિભક્તિઓ વિકલ્પે પ્રયોજાય છે ?
 - (૬) વિદ્યા વિના નરઃ ન શોભતે । આ વાક્યમાંથી અવ્યય શોધી તેનો અર્થ જણાવો.

- ૩ (અ) ભેદમૂલક વિશેષણની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો. ૮

અથવા

- (અ) વિશેષણ એટલે શું ? તેની વિશેષતાઓ વિસ્તારથી સમજાવો. ૮

- (બ) નીચેના વાક્યોમાં રહેલું વિશેષણ અલગ તારવો તથા તેનો પ્રકાર જણાવો : ૬

- (૧) ચતુરઃ કાકઃ રોટી નયતિ ।
- (૨) શતં છાત્રાઃ પઠન્તિ ।

૪ (અ) અમરકોશના કર્તાનો પરિચય આપી અમરકોશનું સ્વરૂપ જણાવો. ૮

અથવા

(અ) અમરકોશની વિશેષતાઓ તથા ઉપયોગોની માહિતી આપો. ૮

(બ) નીચેના શબ્દોના પર્યાય શબ્દો લખો : (ગમે તે છ)

(૧) આકાશ:

(૨) સર્ગ

(૩) આલોક

(૪) દણ્ડ:

(૫) કાષ્ઠા

(૬) સંસ્કૃત

(૭) તીર્થ:

(૮) પરિકર:

૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈ પણ આઠ) ૮

(૧) કારક શબ્દની વ્યુત્પત્તિ જણાવો ?

(૨) કારિકા શબ્દના ત્રણ અર્થો આપો.

(૩) પંચમી વિભક્તિમાં કયું કારક છે ?

(૪) યદા-તદા અવ્યયનો અર્થ જણાવો.

(૫) આધાર કેટલા પ્રકારના હોય છે ?

(૬) કોઈ પણ ચાર દ્વિકર્મક ધાતુઓનાં નામ આપો.

(૭) પુષ્કર:ના ત્રણ અર્થ જણાવો.

(૮) આહુતિવાચક શબ્દો કઈ વિભક્તિમાં મુકવામાં આવે છે ?

(૯) કૂપસ્ય અગ્રે નદી પ્રવહતિ । આ વાક્યમાં રહેલા અવ્યય પદને સમજાવો.

(૧૦) લક્ષણથી વ્યક્તિની ઓળખ થવામાં કઈ વિભક્તિ થાય છે ?

(५) श्लोकां गोठवो :

६

अ	ब
(१) अमरकोशः	— आकाशः
(२) तृतीया विभक्तिः	— चतुर्थी विभक्तिः
(३) स्वधा	— कृदन्त विशेषण
(४) किम्	— करण विभक्तिः
(५) अभेदमूलक विशेषण	— अव्ययम्
(६) नाकः	— अमरसिंह



HE-053021

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C304 : Gujarati

(ગુજરાતી કાવ્યસાહિત્ય)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ આખ્યાનનું સાહિત્યસ્વરૂપ વિશે જણાવી, તેનાં લક્ષણોનો વિગતે પરિચય કરાવો. ૧૪

અથવા

૧ ગુજરાતી સાહિત્યમાં આખ્યાન સ્વરૂપનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ જણાવો. ૧૪

૨ પ્રેમાનંદના નળાખ્યાનની આખ્યાનકાવ્ય તરીકે સમીક્ષા કરો. ૧૪

અથવા

૨ નોંધ લખો : (બંને) ૧૪

(અ) હંસે કરેલું નળનું દૂતકાર્ય

(બ) દમયંતીનો પાત્રપરિચય

૩ ખંડકાવ્યના સ્વરૂપ-લક્ષણોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ ગુજરાતી કાવ્ય સાહિત્યક્ષેત્રે ખંડકાવ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસની ૧૪

રૂપરેખા આપો.

૪ કવિ કાન્તનાં ખંડકાવ્યોનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૪ નોંધ લખો : (બંને) ૧૪

(અ) 'અતિજ્ઞાન' ખંડકાવ્યનો આસ્વાદ

(બ) 'ચક્રવાકમિથુન'નું રસદર્શન.

૫ નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો : ૧૪

(૧) આખ્યાન સ્વરૂપના પિતાનું બિરૂદ _____ કવિને આપવામાં આવ્યું છે.

(અ) ભાલણ

(બ) નાકર

(ક) નરસિંહ મહેતા

(ડ) પ્રેમાનંદ

(૨) આખ્યાનનો આરંભ _____ થી થાય છે.

(અ) મંગલાચરણ

(બ) સ્તુતિ

(ક) પ્રાર્થના

(ડ) ભજન

(૩) આખ્યાનનું વિભાજન _____ માં થાય છે.

(અ) સર્ગ

(બ) કડવા

(ક) પ્રકરણ

(ડ) અંક

(૪) પ્રેમાનંદની સર્વોત્તમ આખ્યાનકૃતિ _____ છે.

(અ) ઓખાહરણ

(બ) નળાખ્યાન

(ક) સુદામાચરિત

(ડ) મામેરું

(૫) જ્યાં સુધી ગુજરાતી સાહિત્યનો ઉદ્ધાર નહીં થાય ત્યાં સુધી હું માથે

_____ નહીં પહેરું એવી આકરી પ્રતિજ્ઞા પ્રેમાનંદે લીધી હતી.

(અ) ટોપી

(બ) મુગટ

(ક) પાઘડી

(ડ) મોરપીચ્છ

(૬) નબરાજાની વાર્તા બૃહદશ્વરઋષિ _____ કહે છે.

(અ) ભીમને (બ) અર્જુનને

(ક) યુધિષ્ઠિરને (ડ) સહદેવને

(૭) દમયંતીના પિતાનું નામ _____ હતું.

(અ) રાજા ભીમક (બ) રાજા વીરસેન

(ક) રાજા વિરાટ (ડ) રાજા જનક

(૮) નબાખ્યાનમાં _____ કડવા છે.

(અ) ૬૦ (બ) ૬૫

(ક) ૬૩ (ડ) ૫૫

(૯) કાન્તનું પૂરું નામ _____ છે.

(અ) ગૌરીશંકર ગોવર્ધનરામ જોશી

(બ) મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ

(ક) ત્રિભુવનદાસ પુરષોત્તમદાસ લુહાર

(ડ) રામનારાયણ વિ. પાઠક

(૧૦) 'રમા' ખંડકાવ્યના કવિનું નામ _____ છે.

(અ) કાન્ત (બ) નરસિંહરાવ દીવેટિયા

(ક) કલાપી (ડ) ખબરદાર

(૧૧) નીચેનામાંથી _____ ખંડકાવ્ય કાન્તનું નથી.

(અ) બાહુક (બ) દેવયાની

(ક) રમા (ડ) કલ્પના અને કસ્તુરીમૃગ

(૧૨) “નહીં નાથ ! નહીં નાથ ! ન જાણો કે સહવાર છે !

આ બધું ઘોર અંધારું હજી તો બહુ વાર છે.” -

આ પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?

(અ) અતિજ્ઞાન (બ) વસંતવિજય

(ક) દેવયાની (ડ) રમા

(૧૩) ‘ગ્રામમાતા’ ખંડકાવ્યના કવિનું નામ _____ છે.

(અ) કાન્ત (બ) કલાપી

(ક) સુંદરમ્ (ડ) કવિ બોટાદકર

(૧૪) “લાંબા છે જ્યાં દિન, પ્રિય સખી ! રાત્રિએ દીર્ઘ તેવી, આ ઐશ્વર્ય

પ્રણયસુખની, હાય ! આશા જ કેવી !” - આ પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?

(અ) ચક્રવાકમિથુન (બ) વસંતવિજય

(ક) અતિજ્ઞાન (ડ) દેવયાની



HE-053030

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C-304 : Hindi

(Dalit Lekhan)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : सभी प्रश्नों का उत्तर देना आवश्यक है।

- 1 'दलित' शब्द का अर्थ समझाते हुए दलित साहित्य की अवधारणा को स्पष्ट कीजिए। 14

अथवा

दलित साहित्य के इतिहास पर अपने विचार प्रस्तुत कीजिए।

- 2 कथ्य की दृष्टि से 'सूअरदान' उपन्यास का मूल्यांकन कीजिए। 14

अथवा

'सूअरदान' की प्रमुख समस्याओं पर प्रकाश डालिए।

- 3 'अनुभूति के घेरे' कहानी संग्रह लेखिका की अनुभूतियों और वेदना-संवेदना की उपज है- समझाइए। 14

अथवा

'सारंग तेरी याद में' कहानी में अभिव्यक्त नारी संवेदना पर प्रकाश डालिए।

- 4 संक्षेप में टिप्पणी लिखिए : (किन्हीं तीन पर) 18

- (1) आम्बेडकर के सामाजिक कार्य।
- (2) दलित साहित्य में उपन्यास लेखन।
- (3) मराठी दलित साहित्य।
- (4) पुजारी दयाशंकर का चरित्र।
- (5) 'हमारी सेल्मा' कहानी का भावार्थ।

5 सूचनानुसार कीजिए।

(क) निम्नलिखित विधान सही है या गलत (✓, X) के निशान लगाइए : 5

- (1) दलित साहित्य का लक्ष्य स्वतः सुखाय न होकर सदियों से उत्पीड़ित दलितों को आन्दोलनधर्मी बनाना है।
- (2) संकटा प्रसाद चिकवा सुनयना को अपनी रखैल बनाकर रखता है।
- (3) मार्कण्डेय अग्निहोत्री सिंहासनखेड़ा का दुष्ट ब्राह्मण है।
- (4) डॉ. सुशीला टाकभौरे गाँधीवादी दर्शन से प्रभावित है।
- (5) इन्दु रघुजीनगर के स्कूल में शिक्षिका है।

(ख) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : 5

- (1) दलित चेतना पर आधारित 'मुक्तिपर्व' उपन्यास के लेखक हैं।
(अ) असंग घोष (ब) कँवल भारती
(स) मुकेश मानस (द) मोहनदास नैमिशाराय
- (2) ईट-भट्टे के मजदूरों का ठेकेदार है।
(अ) जयंतसिंह (ब) जोरावरसिंह
(स) धरमूपासी (द) भगतू पासी
- (3) 'घर भी तो जाना है' सुशीला टाकभौरे की रचना है।
(अ) कविता (ब) एकांकी
(स) कहानी (द) जीवनी
- (4) 'अनुभूति के घरे' कहानी में कहानियाँ संकलित हैं।
(अ) 9 (ब) 11
(स) 13 (द) 15
- (5) पुजारी दयाशंकर को एड्स के इलाज के लिए देश ले जाया गया।
(अ) इंग्लैण्ड (ब) अमेरिका
(स) जापान (द) अफ्रीका



HE-053043

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C304 : Psychology

(Statistical Inference - I)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચે આપેલ માહિતીના આધારે વિચરણ પૃથકકરણની ગણતરી કરો. ૦.૦૫ કક્ષાએ (૧૪) સાર્થકતા ચકાસો.

A			
A ₁		A ₂	
B ₁	B ₂	B ₁	B ₂
6	5	6	3
9	7	7	6
7	7	7	5
8	8	8	7
9	4	7	5

અથવા

- નીચેની માહિતીના આધારે વિચરણ પૃથકકરણની ગણતરી કરો. ૦.૦૫ કક્ષાએ સાર્થકતા ચકાસો.

A			
A ₁ Male		A ₂ Female	
B ₁	B ₂	B ₁	B ₂
15	10	12	09
16	12	09	11
14	13	10	12
13	14	13	
12		10	
12		11	

૨ નીચે આપેલ માહિતીમાં વિચરણની સમરૂપતા બાર્ટલેટની કસોટી વડે ચકાસો. (૧૪)

છોકરીઓ		છોકરાઓ	
ઉચ્ચ અનુકુલન	નિમ્ન અનુકુલન	ઉચ્ચ અનુકુલન	નિમ્ન અનુકુલન
6	8	8	9
5	9	7	10
6	11	8	12
7	10	9	11
8	9	10	10
9	4	7	5

અથવા

૨ નીચે આપેલ માહિતીના આધારે વિચરણ પૃથકકરણની ગણતરી કરો. ૦.૦૫ કક્ષાએ સાર્થકતા ચકાસો.

	A ₁		A ₂	
	B ₁	B ₂	B ₁	B ₂
C ₁	6	2	2	7
	5	5	6	5
	4	8	5	5
C ₂	8	10	9	7
	7	3	2	8
	3	4	6	3

૩ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૧૪)

૧. શહેરના કુલ ૧૦૦ સેલ્સમેનોને નીચે મુજબ પાંચ જૂથોમાં વહેંચવામાં આવ્યા. વેચાણ કળા સમઘારિત હોય તો આપેલ વિતરણની આવૃત્તિ અને સમઘારિત આવૃત્તિનો તફાવત સાર્થક છે? પરિણામની ચકાસણી ૦.૦૫ સાર્થકતાની સમાન સંભવાનાની ધારણા મુજબ કરો.

ઉત્તમ	સારા	ઉચ્ચ મધ્યમ	નિમ્ન મધ્યમ	નબળા
30	35	20	10	05

૨. " કોલેજમાં સાપ્તાહિક કસોટી ગોઠવવી જોઈએ? આ અંગે નીચેની વિગતે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓના પ્રતિભાવો મેળવવામાં આવ્યા. શું વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોના પ્રતિભાવો અર્થપૂર્ણ રીતે જુદા છે? કાઈવર્ગ પરિક્ષણ ની મદદથી ૦.૦૫ સાર્થકતા કક્ષાએ ચકાસો.

	સંમત	અસંમત
શિક્ષકો	14	18
વિદ્યાર્થીઓ	16	10

૩. બાળલગ્ન નાબૂદી અંગેના સર્વેક્ષણમાં નીચેની વિગતે માહિતી મેળવવામાં આવી. સમઘારણ વિતરણની ધારણા પ્રમાણે પરિણામની ૦.૦૧ કક્ષાએ સાર્થકતાની ચકાસણી કરો.

શહેરી છોકરાઓ	શહેરી છોકરીઓ	ગ્રામ્ય છોકરાઓ	ગ્રામ્ય છોકરીઓ
43	37	45	35

૪. ૨૦ વિદ્યાર્થીઓને ચદરછ રીતે પસંદ કરી તેમને યોગની તાલીમ આપવામાં આવી. તાલીમને (૧૪) અંતે તાલીમથી થયેલા ફાયદાને માપવા એક કસોટી લેવામાં આવી. જેના પરિણામો નીચે મુજબ છે. મેનવિટની કસોટીનો ઉપયોગ કરી શૂન્ય પરિકલ્પનાની ચકાસણી કરો.

છોકરાઓ	18	13	26	24	11	20	15	13	16	12
છોકરીઓ	30	29	25	19	26	27	22	20	28	17

અથવા

પરિણિત અને અપરિણિત વ્યક્તિઓના માનસિક સ્વાસ્થ્ય અંગેના અભ્યાસમાં મેળવેલ પ્રાપ્તિઓની વિગત નીચે મુજબ છે. મધ્યસ્થ પરિક્ષણનો ઉપયોગ કરી ૦.૦૫ કક્ષાએ શૂન્ય પરિકલ્પના ચકાસો.

પરિણિત	33	19	25	37	11	09	07	31	21	17			
અપરિણિત	50	41	61	58	38	17	47	33	41	55	25	45	35

- ૫ (અ) નીચેના વાક્યોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. (૭)
- મેન વિટની 'યુ' પરીક્ષણ આંકડાશાસ્ત્રમાં શક્તિશાળી પરિક્ષણ ગણાય છે. (પ્રાયલીય, બિન પ્રાયલીય)
 - ANOVA એટલે - (Analysis of Variance, Analysis of Variable)
 - બાર્ટલેટ પરિક્ષણમાં પરિણામો સાર્થક આવે તો વિચરણ સમરૂપ એમ સિદ્ધ થાય છે. (છે, નથી)
 - Factorial design (ઘટક યોજના)ના દરેક ખાના તરીકે ઓળખાય છે. (cell, block)
 - ગુણાત્મક માહિતી માટે પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરશો. $(\chi^2, F)(N/2, N+1/2)$
 - અવર્ગીકૃત માહિતી માટે મધ્યસ્થ = મો પ્રાપ્તિાંક $(N/2, N+1/2)$
 - કોલ્મોગોરોવ સ્મિરનોવ પરિક્ષણમાં 'ડી' ની પ્રાપ્ત કિંમત સૂત્ર દ્વારા મેળવેલ 'ડી' ની કોષ્ટક કરતાં વધારે હોય તો નિરાકરણીય પરિકલ્પનાનો થાય. (સ્વીકાર, અસ્વીકાર)
- (બ) નીચેનું વિધાન ખરું છે કે ખોટું તે લખો. (૭)
- જ્યારે બે થી વધારે સ્વતંત્ર નિદર્શ હોય ત્યારે વિતરણની સમરૂપતા ચકાસવા બાર્ટલેટ પરિક્ષણ ઉપયોગી છે.

૨. વિચરણની સમરૂપતા એ વિચરણ વિશ્લેષણની પૂર્વ શરત છે.
૩. કાઈ વર્ગ પ્રાયલીય કસોટી છે.
૪. મેન વિટની પરિક્ષણમાં મોટા નિદર્શની સંખ્યા ૨૦ થી વધુ હોય ત્યારે સાર્થકતાની કક્ષા તપાસવા માટે સારણી 'એસ' નો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
૫. શૂન્ય ઉત્કલ્પના તફાવત હોવા અંગેની પરિકલ્પના છે.
૬. જો ગણોલો $x^2 = 38.72$ અને $x^2 = 6.63$ હોય તો તફાવત સાર્થક નથી એમ કહેવાય.
૭. કોઈપણ બે કે તેથી વધુ સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યોની કોઈ એક આધારિત પરિવર્ત્ય પર થતી અસરનું આંકડાશાસ્ત્રીય- પૃથકકરણ કરવા માટે ત્રિમાર્ગી વિચરણ વિશ્લેષણ ઉપયોગી છે.



HE-053050

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C304 : Sanskrit

(मत्स्यपुराणम्-नियतांशः एवं अग्निपुराणम् (अ.१ तः १६))

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : (१) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે શ્લોકોનો સાનુવાદ વિવરણ કરો.

૧૦

(૧) अजोटपि यः क्रियायोगान्नारायण इति स्मृतः ।

त्रिगुणाय त्रिवेदाय नमस्तस्मै स्वयंभुवे ॥

(૨) किमर्थं च कृता संज्ञा भूमेः किं पारिभाषिकी ।

गौरितीयं च विख्याता सूत कस्माद्ब्रवीहि नः ॥

(૩) पुनर्ब्रह्मदिनान्ते तु जायन्ते ब्रह्मवादिनः ।

संप्राप्य तां स्मृतिं भूयो योगं सांख्यमनुत्तमम् ॥

(૪) पुराणं सर्वशास्त्राणां प्रथमं ब्रह्मणा स्मृतम् ।

अनन्तरं च वक्त्रेभ्यो वेदातस्य विनिर्गताः ॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પદ્યાંશનો અનુવાદ કરો.

૦૪

(૧) पार्थिवाः पृथिवीयोगात्पृथिवी कस्य योगतः ।

(૨) मानसे कुमुदा नाम विश्वकाया तथाऽम्बरे ॥

(૩) पुण्यं पवित्रमायुष्यं कीर्तनीयं सदा नृभिः ।

(૪) यथावत्स्विष्टपूतात्मा स्वर्गलोके महियते ।

૨ (અ) 'મત્સ્યપુરાણ પ્રાચીન અને મધ્યકાળના હિંદુધર્મ-દર્શન-ઇતિહાસનો ૧૦

તથા વ્યક્તિગત, સામાજિક, રાજકીય વિષયનો પ્રસિદ્ધ જ્ઞાનકોષ છે,' સમજાવો.

અથવા

મત્સ્યપુરાણને આધારે સૃષ્ટિ સર્જન.

- (બ) ટુંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) ૦૪
 (૧) ચંદ્રવંશ વર્ણન.
 (૨) ભૃગુઋષિનો શાપ.
- ૩ મત્સ્યપુરાણમાં વંશ અને વંશાનુચરિત ૧૪
 અથવા
- ૩ ટુંકનોંધ લખો.(ગમે તે બે)
 (૧) બ્રહ્મા-સાવિત્રી વૃતાંત
 (૨) સહસ્રાર્જુન ચરિત
 (૩) પુરુરવા-ઉર્વશી આખ્યાન.
 (૪) મદનદ્વાદશી વ્રત.
- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોક સાનુવાદ સમજાવો. ૦૬
 (૧) ન જેતુમેનાં શક્તો મે ત્વદૂતેઽન્યઃ પુમાન્ભુવિ ।
 અપ્રાસાશ્ચામૃતં દૈત્યા દેવૈર્યુદ્ધે નિપાતિતાઃ ॥
 (૨) ગુણાનુરાગાદ્રાજ્યે ત્વં પ્રજાભિરભિષેચિતઃ ।
 મનસાહં પ્રભાતે તે યૌવરાજ્યં દદામિ હ ॥
 (૩) રામઃ સીતે ન જાનાતિ જ્ઞાત્વા ત્વાં સ નચિષ્યતિ ।
 રાવણં રાક્ષસં હત્વા સબલં દેવિ મા શૂચ ॥
 (૪) કિં મયા ક્ષિતયા કંસ જાતો યસ્ત્વાં વધિષ્યતિ ।
 સર્વસ્વભૂતો દેવાનાં ભૂભારહરણાય સઃ ॥
- (બ) ટુંકનોંધ લખો (ગમે તે એક) ૦૮
 (૧) મત્સ્યાવતાર અને બુદ્ધાવતારનું પ્રયોજન
 (૨) ભારત આખ્યાનમાં કુરુપાણ્ડવોનાં સંગ્રામનું વર્ણન.
- ૫ ટુંકમાં જવાબ આપો. ૧૪
 (૧) ઉપજ્ઞાત વાક્ય એટલે શું?
 (૨) 'વ'થી શરૂ થતાં પુરાણોનાં નામ આપો.
 (૩) સર્ગ એટલે શું ?
 (૪) વૈકૃત સર્ગ કેટલા પ્રકારનો છે. ? કયાં કયાં ?
 (૫) આદિત્યો કેટલા છે ? કયાં કયાં ?
 (૬) દાનવોના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
 (૭) મત્સ્યપુરાણ કથાનું પ્રવચન (શ્રવણ) કયાં સ્થળે કરવામાં આવ્યું હતું.

- (૮) મહાભારતના યુદ્ધમાં કેટલા અક્ષૌહિણી સૈન્ય હતું.
- (૯) ભગવાન વિષ્ણુએ વરાહનું રૂપ લઇને કોનો વધ કર્યો ? અને કોનો ઉદ્ધાર કર્યો?
- (૧૦) સાવિત્રીના માતા-પિતાનું નામ શું હતું.
- (૧૧) કયું શ્રાદ્ધ અમાવસ્યાના દિવસે કરવું જોઇએ.
- (૧૨) વશિષ્ઠરુષિએ મદનદ્વાદશી વ્રત કોને કહ્યું હતું.
- (૧૩) મરીચિગર્ભા નામથી ઓળખાતો વિખ્યાત લોક ક્યાં આવેલો છે.
- (૧૪) દશરથ રાજાએ કયા યુદ્ધમાં કૈકયીને વરદાન માંગવા કહ્યું હતું.
-



HG-053005

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C305 : Economics

(Quantitative Methods in Economics - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 આપેલી માહિતી પરથી વેચાણનો મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો : 14

વેચાણ : (હજાર રૂપિયામાં)	70 - 80	80 - 90	90 - 100	100 - 110	110 - 120	120 - 130	130 - 140
વેચાણ : (કેન્દ્રોની સંખ્યા)	2	9	13	15	11	7	3

અથવા

1 (અ) મધ્યસ્થનાં ગુણદોષ જણાવો. 7

(બ) પ્રસારમાનનો અર્થ સમજાવી. પ્રસારમાનના લક્ષણો જણાવો. 7

2 નીચેની માહિતી માટે y ની x પરથી નિયત સંબંધ રેખા શોધો અને જ્યારે 14

$x = 120$ હોય ત્યારે y ની કિંમતનો અંદાજ મેળવો :

x	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
y	100	100	125	150	150	175	200	250	250	300

અથવા

2 (અ) સહસંબંધના પ્રકારો આકૃતિ સાથે સમજાવો. 7

(બ) નિયત સંબંધનો અર્થ આપી, તેના અભ્યાસની ઉપયોગિતા સમજાવો. 7

- 3 નીચેની માહિતી પરથી યોગ્ય સૂચકઆંક શોધો : 14
(અ) લાસ્પેયર, (બ) ફિશર અને (ક) પાશે

વસ્તુ	આધાર વર્ષ		ચાલુ વર્ષ	
	કિંમત (રૂ.) P_0	જથ્થો (કિ.ગ્રા.) Q_0	કિંમત (રૂ.) P_1	જથ્થો (કિ.ગ્રા.) Q_1
A	6	50	10	56
B	2	100	2	120
C	4	60	6	60
D	10	30	12	24
E	8	40	12	36

અથવા

- 3 (અ) સૂચકઆંકના ઉપયોગ જણાવો. 7
(બ) જીવનનિર્વાહ ખર્ચના આંક વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 7
- 4 (અ) ચલિત સરેરાશ પદ્ધતિ સમજાવો. 7
(બ) સામયિક શ્રેણીના ઘટકો વર્ણવો. 7

અથવા

- 4 ચલિત સરેરાશની રીત જણાવી, નીચેની માહિતી પરથી ત્રણ વર્ષની ચલિત 14
સરેરાશની રીતે વલણ શોધો :

વર્ષ :	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
સૂચક આંક :	112	104	108	121	116	111	133	125	129	139	131

- 5 નીચેના પ્રશ્નોના સાચા જવાબ પસંદ કરો : 14
- (1) 10 રકમોનો મધ્યક 40 છે. જો રકમ 47 ને બદલે 74 લખાઈ ગઈ તો સાચો મધ્યક શોધો :
- (a) 27.3 (b) 37.3
(c) 47.3 (d) 57.3

- (2) નીચેનામાંથી કયું મધ્યવર્તી સ્થિતિનું માપ છે ?
- (a) મધ્યસ્થ (b) વિસ્તાર
(c) પ્રમાણિત વિચલન (d) ચતુર્થક વિચલન
- (3) આંકડાકીય તપાસ એ છે.
- (a) કોષ્ટક રચના (b) માહિતીનું વિભાગીકરણ
(c) માહિતીનું એકત્રીકરણ (d) ઉપરમાંથી કોઈ નહીં
- (4) બહુલકનું સૂત્ર :
- (a) $L + \frac{\left(\frac{n}{2}\right) - C}{f} \times C$ (b) $L + \frac{f_m - f_1}{2f_m - f_1 - f_2} \times C$
(c) $A + \frac{\sum fd}{n} \times C$ (d) $\frac{\sum x}{n}$
- (5) અંતિમ અવલોકનોની ન્યૂનતમ અસર થતી હોય તેવું પ્રસારમાનનું કયું માપ છે ?
- (a) વિસ્તાર (b) સરેરાશ વિચલન
(c) પ્રમાણિત વિચલન (d) ચતુર્થક વિચલન
- (6) સહસંબંધાંક (r) ની કિંમત હંમેશા હોય છે.
- (a) $-1 \leq r \leq 1$ (b) $r \geq 1$
(c) $r \leq 1$ (d) $0 \leq r \leq -1$
- (7) પરસ્પર સંબંધિત બે ચલ પૈકી એક ચલ કિંમતમાં થતા ફેરફારની અસર બીજા ચલ ઉપર કેટલી થાય છે તેને કહે છે.
- (a) સહસંબંધ (b) સંભવિત સંબંધ
(c) નિયતસંબંધ (d) અસંભવિત સંબંધ

- (8) જો $EIW = 23144$ અને $EW = 100$ હોય, તો જીવનનિર્વાહ ખર્ચનો સૂચકાંક શોધો :
- (a) 131.44 (b) 231.44
(c) 331.44 (d) 441.44
- (9) બે ચલ સ્વતંત્ર હોય તો તેમની વચ્ચેનો સહસંબંધાંક $r = \dots\dots$ થાય છે.
- (a) 1 (b) -1
(c) 0 (d) 2
- (10) કયો સૂચકાંક આદર્શ સૂચકાંક છે ?
- (a) લાસ્પેયરનો સૂચકાંક
(b) સાદો સૂચકાંક
(c) પાશેનો સૂચકાંક
(d) ફિશરનો સૂચકાંક
- (11) બે ચલો x અને y વચ્ચેનો સહસંબંધ ધન હોય તો $-x$ અને $-y$ વચ્ચેનો સહસંબંધ કેવો હશે ?
- (a) ધન (b) ઋણ
(c) શૂન્ય (d) અનંત
- (12) સામાયિક શ્રેણીના ઘટકો કેટલાં છે ?
- (a) ત્રણ (b) ચાર
(c) બે (d) પાંચ
- (13) સામાયિક શ્રેણીમાં કઈ ચલરાશિ હોવી ફરજિયાત છે ?
- (a) માંગ (b) ભાવ
(c) સમય (d) પુરવઠો
- (14) વલણનું બીજું નામ શું છે ?
- (a) મોસમી વધઘટ (b) દીર્ઘકાલીન વધઘટ
(c) ચક્રીય વધઘટ (d) અનિયમિત વધઘટ

ENGLISH VERSION

- 1 Find the Mean, Median and Mode from the given information of selling : 14

Sales : (in thousand Rs.)	70 – 80	80 – 90	90 – 100	100 – 110	110 – 120	120 – 130	130 – 140
Number of sales centres	2	9	13	15	11	7	3

OR

- 1 (a) State merits and demerits of median. 7
 (b) Explain the meaning of Dispersion. Give its characteristics. 7
- 2 Find the regression line of y on x of the following information. Estimate y , when $x = 120$. 14

x	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
y	100	100	125	150	150	175	200	250	250	300

OR

- 2 (a) Explain the types of correlation with diagram. 7
 (b) What is meant by regression ? State the utility of study of regression. 7
- 3 Find proper Index Number from the following information : 14
 (a) Laspeyres's (b) Fisher's and (c) Passche's Index Number.

Commodities	Base year		Current year	
	Price (Rs.)	Quantity (kg)	Price (Rs.)	Quantity (kg.)
	(p_0)	(q_0)	(p_1)	(q_1)
A	6	50	10	56
B	2	100	2	120
C	4	60	6	60
D	10	30	12	24
E	8	40	12	36

OR

- 3 (a) Discuss the uses of Index Number. 7
 (b) Write a short note on cost of living Index Number. 7
- 4 (a) Explain the moving average method. 7
 (b) Describe components of the time series. 7

OR

- 4 Discuss method of moving average and find trendy three years moving average method : 14

Years :	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Index Numbers :	112	104	108	121	116	111	133	125	129	139	131

- 5 Choose correct answers of the following questions : 14

(1) Mean of 10 observations is 40. If one observation written 74 instead of 47, then find true mean.

- (a) 27.3 (b) 37.3
 (c) 47.3 (d) 57.3

(2) Which of the following is the measurement of central tendency?

- (a) Median (b) Range
 (c) Standard deviation (d) Quartile deviation

(3) Statistical investigation involves.

- (a) Tabulation. (b) Classification of data.
 (c) Collection of data. (d) None of the above.

(4) The formula for mode is :

- (a) $L + \frac{\left(\frac{n}{2}\right) - C}{f} \times C$ (b) $L + \frac{f_m - f_1}{2f_m - f_1 - f_2} \times C$
 (c) $A + \frac{\sum fd}{n} \times C$ (d) $\frac{\sum x}{n}$

- (5) Which measure of dispersion is least affected by the extreme values of the observations ?
- (a) Range
 (b) Mean Deviation
 (c) Standard Deviation
 (d) Quartile Deviation
- (6) The value of Coefficient of correlation (r) is
- (a) $-1 \leq r \leq 1$ (b) $r \geq 1$
 (c) $r \leq 1$ (d) $0 \leq r \leq -1$
- (7) A mutually related two variable, a change in price of on variable how much affect the other variable is called.
- (a) Correlation (b) Probable relation
 (c) Regression (d) Unprobable relation
- (8) If $EIW = 23144$ and $EW = 100$, then find cost of living index number :
- (a) 131.44 (b) 231.44
 (c) 331.44 (d) 441.44
- (9) If two variables are independent then Co-efficient of correlation between them $r = \dots\dots$
- (a) 1 (b) -1
 (c) 0 (d) 2
- (10) Which Index Number is ideal index Number?
- (a) Laspeyear's Index Number
 (b) Simple Index Number
 (c) Passche's Index Number
 (d) Fisher's Index Number

- (11) If correlation between two variables x and y are positive, then what will be the correclation between $-x$ and $-y$?
- (a) Positive (b) Negative
(c) Zero (d) Infinite
- (12) How many components of time series?
- (a) Three (b) Four
(c) Two (d) Five
- (13) Which variable is compulsory in time series?
- (a) Demand (b) Price
(c) Time (d) Supply
- (14) What is the second name of trend ?
- (a) Seasonal fluctuation
(b) Long time fluctuation
(c) Cyclic fluctuation
(d) Irregular Fluctuation
-



HE-053022

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C305 : Gujarati

(સાહિત્ય સ્વરૂપ:ગદ્ય)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ ગદ્યનું સ્વરૂપ સમજાવી ગુજરાતી ગદ્યના વિશેષોની નોંધ તૈયાર કરો.

અથવા

૧ ટૂંકનોંધ લખો :

(૧) ગદ્ય અને પદ્ય વચ્ચેનો ભેદ

(૨) ગુજરાતીના ઉત્તમ ગદ્યકારોની લાક્ષણિકતાઓ

૨ 'ધરાગુર્જરી' નાટક સાહિત્યિક માપદંડોથી સર્વથા સંતોષ આપે તેવું કીર્તિદા

નાટક છે. - આ વિધાનની સદ્રષ્ટાંત સમીક્ષા કરો.

અથવા

૨ ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(૧) ધરાગુર્જરીની રંગમંચન ક્ષમતા

(૨) ધરાગુર્જરીના પાત્રો

૩ દ્વિરેફની વાતો ભાગ-૧ને આધારે વાર્તાકાર રા.વિ. પાઠકની સમીક્ષા કરો.

અથવા

૩ ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(૧) દ્વિરેફની વાતો ભાગ-૧ની ગદ્યછટા

(૨) જક્ષણી વાર્તાનો રસાસ્વાદ

- ૪ અગ્રણી હાસ્યનિબંધકાર તરીકેની સર્જકશક્તિ રંગતરંગ ભાગ-૧માં કઈ-કઈ રીતે પ્રગટ થઈ છે. એની નોંધ તૈયાર કરો.

અથવા

- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)
- (૧) રંગતરંગ ભાગ-૧ની વસ્તુસામગ્રી
 - (૨) મુરબ્બી નિબંધનો રસાસ્વાદ
- ૫ નીચેના હેતુલક્ષી પ્રશ્નોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ શોધો :
- (૧) જ્યોતિન્દ્ર દવેનું એક ઉપનામ શું છે ?
 - (૧) મયૂર
 - (૨) ગુપ્તા
 - (૩) ઉશનસ
 - (૪) અવળસવળ
 - (૨) જ્યા અને જયંત તેમજ સાકીને ઠપકો જેવી કૃતિની જ્યોતિન્દ્ર દવે કઈ હાસ્યરચનામાં વાત કરે છે ?
 - (૧) જ્યા
 - (૨) સાકીને ઠપકો
 - (૩) સાહિત્યસમીક્ષા
 - (૪) આંગલ ભાષા
 - (૩) પેસ્તનજી કઈ રચનામાં લેખક પર પ્રશ્નોનો મારો ચલાવે છે ?
 - (૧) મહાભારત : એકદ્રષ્ટિ
 - (૨) પેટ
 - (૩) અસત્ય
 - (૪) ઘાટી
 - (૪) 'એ કોણ હતી' એ પદ્યરચનામાં લેખક કોના વિશે વાત કરે છે ?
 - (૧) યુવતી
 - (૨) સ્વપ્ન
 - (૩) ભેંસ
 - (૪) નોકરી

- (૫) ધનિયો એ દ્વિરેફની કઈ વાર્તાનું પાત્ર છે ?
- (૧) મુકુન્દરાય
 - (૨) ખેમી
 - (૩) એક પ્રશ્ન
 - (૪) સાચો સંવાદ
- (૬) દ્વિરેફની વાતો ભાગ-૧ની વાર્તાઓ સૌ પ્રથમ યુગધર્મ ઉપરાંત કયા સામયિકમાં પ્રકાશિત થઈ છે ?
- (૧) ગુજરાત
 - (૨) ડાંડિયો
 - (૩) વીસમી સદી
 - (૪) પ્રસ્થાન
- (૭) ઝમકુકાકીના નવા જન્મમાં કોણ નિમિત્ત બને છે ?
- (૧) વિમલા
 - (૨) કમલા
 - (૩) રઘનાથ
 - (૪) રમીલા
- (૮) ગુર્જર ઓઝાનું સ્વપ્ન સાકાર કરવા નાટકના ઉત્તરાર્ધમાં કોણ પ્રેરણામૂર્તિ બને છે ?
- (૧) ગુર્જરી
 - (૨) પગી
 - (૩) લખો
 - (૪) ધરા
- (૯) ધરા કોની કુટિલનીતિનો ભાગ બનીને મજબૂરીથી મહારાણી બને છે ?
- (૧) મારવાડી
 - (૨) કોટવાલ
 - (૩) અકો
 - (૪) ગુર્જર ઓઝા

(૧૦) અરે સપઈડા બધા હવાઈ ગ્યા, આઈ તો આપણો જ એની ઠાઠડી

ઊચકી જાવાની રઈ - સંવાદ કોણ બોલે છે ?

(૧) ગુર્જર ઓઝા

(૨) લખો

(૩) ધરા

(૪) અકો

(૧૧) દિરેકની વાતો ભાગ-૧માં ઓરો આવ્યને કેશલા, તારો ઓશલો કૂટું એ

ગીત કોણ ગાય છે ?

(૧) ખેમી

(૨) ગંગા

(૩) ઝમકુકાકી

(૪) કપિલરાય

(૧૨) નીચેનામાંથી ચન્દ્રવદન મહેતાનું નાટક કયું છે ?

(૧) ઝેરવું

(૨) રોમનસ્વરાજ્ય

(૩) ડીમલાઈટ

(૪) પાંજરાપોળ

(૧૩) જેમાં ગણમાત્રાદિકના નિયત પદનો અભાવ છે એવા પદોનું સાતત્ય

તે ગદ્ય - આ વિધાન કોનું છે ?

(૧) આનંદવર્ધન

(૨) ભામહ

(૩) દંડી

(૪) ભરત

(૧૪) મણિલાલનું પાત્ર જ્યોતિન્દ્ર દવેના ક્યાં નિબંધનું છે ?

(૧) લગ્નનાં ઉમેદવાર

(૨) માંદગી

(૩) મારો દર્દી

(૪) ટીકાકાર



HG-053038

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C305 : History

(State in India, Up to 1707 A.D.)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ મૌર્યયુગની સામાજિક અને આર્થિક પરિસ્થિતિનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪
અથવા
ભારતમાં રાજ્યની ઉત્પત્તિના વિવિધ સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.
- ૨ ચોલની શાસન વ્યવસ્થાની રૂપરેખા વર્ણવો. ૧૪
અથવા
ગુપ્તયુગની સામાજિક અને આર્થિક સ્થિતિનું વર્ણન કરો.
- ૩ સલ્તનત સમયની પ્રશાસન વ્યવસ્થાનું અવલોકન કરો. ૧૪
અથવા
વિજયનગર સામ્રાજ્યનું સ્વરૂપ અને તેની કામગીરીનું વિવરણ કરો.
- ૪ મોગલ રાજ્યના પતન માટેનાં સામાજિક અને આર્થિક કારણોનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૪
અથવા
શિવાજીના શાસનતળેના મરાઠારાજ્યનું સ્વરૂપ અને કામગીરીનું વર્ણન કરો.
- ૫ એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪
(૧) જહાંગીરની આત્મકથાનું નામ જણાવો.
(૨) શિવાજીના માતા-પિતાનું નામ જણાવો.
(૩) શિવાજીના ઘડતરમાં મુખ્ય ફાળો કોનો હતો ?
(૪) શિવાજીની શાસન વ્યવસ્થાના મૂળ કયા કયા ગ્રંથોને આધારિત છે ?
(૫) અમીર ખુશરોએ કઈ કૃતિ રચી હતી ?
(૬) વિજયનગર રાજ્યની મુલાકાતે કયા વિદેશી મુસાફરો આવ્યા હતા ?
(૭) વિજયનગરની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
(૮) વિજયનગર રાજ્યમાં કયા કયા વંશના શાસકોએ શાસન કર્યું હતું.
(૯) કૌટિલ્યએ કયા ગ્રંથની રચના કરી હતી ?
(૧૦) મેકીયાવેલીએ કયા ગ્રંથની રચના કરી હતી ?
(૧૧) ઈન્ડિકા ગ્રંથના લેખક કોણ હતા ?
(૧૨) અબુલ ફઝલે કયા કયા ગ્રંથની રચના કરી હતી ?
(૧૩) અકબરના દરબારી લેખક કોણ હતા ?
(૧૪) બાબરની 'આત્મકથા' આત્મવૃતાન્તનું નામ લખો.

ENGLISH VERSION

- 1 Analyse the Socio-economic conditions in Maurya Age. 14
OR
Discuss different concept of the origin of state in India.
- 2 Describe the Cholas Administrative System. 14
OR
Describe the Socio-economic conditions in Gupta Age.
- 3 Describe the sultanate Administrative System. 14
OR
Describe the nature and functions of Vijayanagar State.
- 4 Analyse the Socio-economic causes for the decline of 14
Mughal State.
OR
Describe the nature and functions of Maratha State under
the rule of Shivaji.
- 5 Give answer in one or two lines : 14
(1) Name Jahangir's autobiography.
(2) What was the name of Shivaji's parents ?
(3) Who was the main contributor in the life of Shivaji ?
(4) The origins of Shivaji's governance system are based
on which scriptures ?
(5) Which book was written by Amir Khusro ?
(6) Which foreign Travellers came to visit Vijaynagar
state ?
(7) Who was the founder of Vijaynagar ?
(8) Name the rulers who ruled Vijaynagar state.
(9) Which treatise was written by Kautilya ?
(10) Which treatise was written by Machiavelli ?
(11) Who was the author of the Indica treatise ?
(12) Which treatises were authored by Abul Fazal ?
(13) Who was the writer in Akbar's court ?
(14) What is the name of Babar's autobiography ?



HG-053044

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C305 : Psychology

(Fundamental Concepts of Clinical Psychology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ ચિકિત્સાક્ષેત્રે કામ કરતા નિષ્ણાંતોની કામગીરી વર્ણવો. ૧૪
- અથવા**
- ૧ ચિકિત્સામાં ફોઈડનો મનોવિશ્લેષણવાદ સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચો. ૧૪
- ૨ ચિકિત્સાત્મક મૂલ્યાંકનના ધ્યેયોની સમજૂતી આપો. ૧૪
- અથવા**
- ૨ મૂલ્યાંકન માહિતી એકઠી કરવાની રીતો સમજાવો. ૧૪
- ૩ સ્પીઅરમેનનો દ્વિઘટક બુદ્ધિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૪
- અથવા**
- ૩ અભિયોગ્યતા એટલે શું ? અભિયોગ્યતાને માપવા માટે કઈ કસોટીનો ઉપયોગ કરી શકાય ? ૧૪
- ૪ રોરશાની શાહીના ધાબાની કસોટી વિગતે વર્ણવો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ વાર્તાનિક મૂલ્યાંકનમાં તમારી પસંદગીની કોઈ પણ એક પદ્ધતિની ચર્ચા કરો. ૧૪

૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

૬

- (૧) _____ મનોવિજ્ઞાન મનુષ્યને તેના વાતાવરણની સાથેના સમાયોજનમાં ઉપસ્થિત થતા વિવિધ પ્રકારના પ્રશ્નોનો વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિથી અભ્યાસ કરીને તેમને ઉકેલવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
(અસાધારણ, ચિકિત્સા)
- (૨) મનોગત્યાત્મક મોડેલ _____ મનોવૈજ્ઞાનિકે આપ્યો છે.
(ઓટોરેન્ક, ફ્રોઈડ)
- (૩) ચિકિત્સા મૂલ્યાંકનના મુખ્યત્વે _____ ધ્યેયો છે. (૩, ૨)
- (૪) _____ મતે બૌદ્ધિક શક્તિ એ કેવળ સામાન્ય કે વિશિષ્ટ શક્તિઓનો સમન્વય નથી, પરંતુ સ્વતંત્ર રીતે અસ્તિત્વ ધરાવતા કેટલાક માનસિક પરિબળોનો સંગ્રહ છે.
(થોર્નડાઈક, થર્સ્ટન)
- (૫) _____ એ ચિત્ર હતાશામાપક કસોટી વિકસાવી.
(રોઝેનર્વાંગ, બેલેક)
- (૬) વ્યક્તિત્વના ક્રિયાત્મક અને અચેતન માનસના અભ્યાસને ધ્યાનમાં લઈને નિદાનાત્મક પદ્ધતિનો એક નવો જ પ્રકાર અસ્તિત્વમાં આવ્યો તેને _____ પદ્ધતિ કહે છે. (પ્રક્ષેપણ, વાર્તાણિક)

(બ) જોડકાં જોડો :

૮

અ	બ
(૧) આલ્ફ્રેડ બીને	(A) ૧૩૦ અને તેથી વધુ
(૨) સૌપ્રથમ બુદ્ધિ કસોટી	(B) પ્રક્ષેપણ કસોટી
(૩) સિગ્મંડ ફ્રોઈડ	(C) બહુઘટક સિદ્ધાંત
(૪) થોર્નડાઈક	(D) દ્વિઘટક સિદ્ધાંત
(૫) થર્સ્ટન	(E) ચતુર્ઘટક સિદ્ધાંત
(૬) ઊંચો (IQ)	(F) બુદ્ધિ કસોટી
(૭) સ્પીઅરમેન	(G) મનોવિશ્લેષણવાદ
(૮) T.A.T.	(H) ઈ.સ. ૧૯૦૫



HI-053039

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C306 : History

(Women in Indian History)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1 આધુનિક યુગમાં સ્ત્રી અભ્યાસનું મહત્ત્વ દર્શાવો. 14

અથવા

1 ઈતિહાસમાં સ્ત્રી અભ્યાસની અગત્યતા સમજાવો. 14

2 ભારતમાં સ્થાનિક સમયમાં થયેલી સ્ત્રી સુધારણા પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

2 સ્ત્રીનેતા તરીકે પંડિતા રમાબાઈનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

3 આઝાદીની લડતમાં એનીબેસન્ટના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

HI-053039]

1

[Contd...

- 3 સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં મેડમ ભિખાઈજી કામાનાં ફાળાનું વર્ણન કરો. 14
- 4 ભારતીય ઇતિહાસમાં 'વનિતા વિશ્રામ' (1907-સુરત) આ સંસ્થાએ સ્ત્રી સંઘટન 14
ક્ષેત્રે આપેલો ફાળો વર્ણવો.

અથવા

- 4 ભારતના ઇતિહાસમાં કલા અને સાહિત્યના ક્ષેત્રે સ્ત્રીઓનું પ્રદાન આલેખો. 14
- 5 ટૂંકા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો : 14
- (1) ઉષાબેન મહેતા વિશે ટૂંકમાં માહિતી આપો.
 - (2) સુચિતા કપ્લાણી વિશે માહિતી આપો.
 - (3) રેડિયા ઉપર કઈ સ્વાતંત્ર્ય સેનાની મહિલાએ ભાષણ આપ્યું હતું ?
 - (4) ગુજરાતની કઈ મહિલા પ્રથમ સ્નાતક બની ?
 - (5) આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસની શરૂઆત ક્યારે થઈ ?
 - (6) ધરાસસા સત્યાગ્રહનું નેતૃત્વ કઈ મહિલાએ લીધું હતું ?
 - (7) મધ્યયુગીન ભારતીય મહિલા રાજકર્તાના નામ આપો.
 - (8) વેદકાલીન વિદુષીઓના નામ આપો. (કોઈ બે)
 - (9) મૃદુલાબેન સારાભાઈ કોણ હતા ?
 - (10) આધુનિક ભારતની પાંચ મહિલા સમસ્યાઓ નોંધો.
 - (11) હિન્દુસ્ત્રીમંડળની સ્થાપના કોણે કરી ?
 - (12) વિધવા પુનઃલગ્નનાં હિમાયતી કોણ હતા ?
 - (13) 19મી સદીનાં મહિલા સુધારકોના નામ આપો.
 - (14) જત્યોસનાબેન શુક્લા કોણ હતા ?

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions carry equal marks.

- 1 Trace out the importance of the study of women in mordern age. 14

OR

- 1 Discuss the importance of Women's studies in history. 14
- 2 Evaluate the reform activities for women during the colonial era in India. 14

OR

- 2 Evaluate Pandita Ramabai as a women leader. 14
- 3 Discuss the contribution of Annie Besant to the freedom struggle of India. 14

OR

- 3 Discuss the contribution of Madam Bhikhaiji Kama in freedom struggle. 14
- 4 Write the contribution of Women organization of "Vanita Visharam" (1907-Surat) in the history of India. 14

OR

- 4 Narrate the role of Indian women in Art and literature in the history of India. 14

5 Attempt the following questions one or two lines : 14

- (1) Briefly describe Ushaben Mahta.
- (2) Give information about Suchita Kriplani.
- (3) Which Indian freedom fighter lady had given a lecture on Radio ?
- (4) Which lady becomes first graduate in Gujarat ?
- (5) When the International Women's day was started ?
- (6) Who was the women leader Dhramsa Satyagrah.
- (7) Give the name of woman leader of medieval age of India.
- (8) Give the names of well know women writers of Vedic period (any two).
- (9) Who was mrudulaben Sarabhai ?
- (10) Mention the five women problems of modern India.
- (11) By whom Hindu Shtri Mandal was established ?
- (12) Who was the pioneers of Widow Remarriage Act ?
- (13) Give the names of women reformers of the 19th century of India.
- (14) Who was Jotsanaben Shukla ?



HG-053016

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C307 : Communicative English - III

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 40

- 1 (a) Define 'Mass Communication' and discuss the process of mass communication. 15

OR

- (b) Discuss the various methods of Mass Communication. 15

- 2 Write short notes on any two of the following : 15

- (1) Effects of Mass Communication.
(2) Concept of audience in Mass Communication.
(3) Participation of Women in Mass Communication.

- 3 (a) Prepare a report on 'Save Water' to be published in a leading newspaper. 10

OR

- (b) Write a report on the issue of Global Warming.



HG-053024

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C307 : Gujarati

(ગુજરાતી સાહિત્યની પરંપરાઓ : જૈન સાહિત્ય)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ જૈન સાહિત્યનો હેતુ સમજાવી, જૈન સાહિત્યની વિશેષતાઓનો પરિચય આપો.

અથવા

૧ જૈન સાહિત્યની વિશેષતાઓનો પરિચય કરાવો.

૨ જૈન સાહિત્યના પદ્ય અને ગદ્ય સ્વરૂપોનો વિગતે ખ્યાલ આપો.

અથવા

૨ જૈન સાહિત્યથી જૈનેતર સાહિત્ય કઈ રીતે ભિન્ન પડે છે, તે સમજાવો.

૩ કવિ જયવંતસૂરિના જીવન અને સર્જનનો પરિચય કરાવી કવિ તરીકેની તેમની વિશેષતાઓ બતાવો.

અથવા

૩ જૈન સાહિત્ય સર્જક જયવંતસૂરિની શૈલી વિષે સવિસ્તર લખો.

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે)

(૧) 'સ્થૂલિભદ્ર કોશા'માં કવિત્વ

(૨) જૈન સાહિત્યની સ્થૂલિભદ્રકોશા વિષયક કૃતિઓ

(૩) 'આરામશોભારાસ'નો પરિચય.

૫ યોગ્ય વિકલ્પ શોધી સાચો ઉત્તર આપો :

(૧) જવલનશિખા કોની પત્ની હતી ?

(અ) જિનહર્ષ

(બ) અગ્નિશર્મા

(ક) કુલધર શેઠ

(ડ) વજ્રસેન

(૨) અસાઈતની સૌપ્રથમ જૈનેતર કૃતિનું નામ આપો.

(અ) હંસાઉલિ

(બ) ભરતેશ્વર બાહુબલિ ધોર

(ક) ત્રિભુવનદીપક પ્રબંધ

(ડ) આરામશોભા રાસ

(૩) જૈન સાહિત્યમાં મોટે ભાગે કઈ ઋતુને અનુલક્ષીને 'ફાગુ' કાવ્યપ્રકાર વિકાસ પામ્યો છે ?

(અ) વર્ષાઋતુ

(બ) વસંતઋતુ

(ક) શિશિરઋતુ

(ડ) શરદઋતુ

- (૪) જૈન સાહિત્યના ગદ્ય સ્વરૂપનું નામ જણાવો.
 (અ) બારમાસી (બ) રાસો
 (ક) બાલાવબોધ (ડ) ચર્યરી
- (૫) કોશાને જોઈને કોણ મોહિત થઈ જાય છે ?
 (અ) શાલિભદ્ર (બ) સ્થૂલિભદ્ર
 (ક) જિનહર્ષ (ડ) નેમિનાથ
- (૬) જયવંતસૂરિએ કઈ કૃતિ પર ટીકા લખી હતી ?
 (અ) શૃંગારમંજરી (બ) ઋષિદક્ષારાસ
 (ક) લોચનકાજલ સંવાદ (ડ) કાવ્યપ્રકાશ
- (૭) 'સ્થૂલિભદ્ર કોશા' કૃતિના કથાનકને કેન્દ્રમાં રાખતી કુલ કેટલી કૃતિઓ મળી છે ?
 (અ) ૩૫ (બ) ૬૯
 (ક) ૭૯ (ડ) ૫૯
- (૮) શૃંગારમંજરી કોની બોલી જાણતી હતી ?
 (અ) નાગ (બ) પશુપંખીની
 (ક) હંસ (ડ) પોપટ
- (૯) કવિ જયવંતસૂરિના ગુરુ કોણ હતા ?
 (અ) ઋષભદેવ (બ) વિનયમંડન
 (ક) તરુણસાગર (ડ) પ્રદ્યુમ્નસૂરિ
- (૧૦) આરામશોભાનું સાચું નામ શું હતું ?
 (અ) ગંગા (બ) જયોત્સના
 (ક) શીલવતી (ડ) વિદ્યત્રતા
- (૧૧) શૃંગારમંજરીનો રચનાકાળ કયો છે ?
 (અ) ૧૫૫૮ (બ) ૧૮૫૭
 (ક) ૧૫૩૫ (ડ) ૧૫૪૫
- (૧૨) સ્થૂલિભદ્રના પિતાનું નામ શું હતું ?
 (અ) શ્રીયક (બ) વરરુચિ
 (ક) નંદ (ડ) શકટાલ
- (૧૩) 'સજ્જાય' સંસ્કૃતના કયા શબ્દમાંથી વ્યુત્પન્ન થઈને પ્રાકૃતમાં પ્રચલિત બનેલો જૈન પારિભાષિક શબ્દ છે ?
 (અ) સર્જન (બ) સુજાન
 (ક) સ્વાધ્યાય (ડ) સંમોહન
- (૧૪) ચંદનવન નામના ઉદ્યાનમાં બત્રીસ ગુણો ગુણવાન કયા મુનિ આવ્યા હતા ?
 (અ) ભાગ્યવર્ધન (બ) માણિક્યચંદ્રસૂરિ
 (ક) વિદ્યાવિજય (ડ) ચંદ્રસૂરિશ્વર



HG-053025

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MA00C308 : Gujarati

(Gujarati Sahityani Paramparao - Lok Sahitya)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુ દર્શાવેલા આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 લોકવિદ્યાવિજ્ઞાનની વિભાવના સમજાવી તેના વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો. 14
અથવા
- 1 લોકવાંચન એટલે શું ? સમજાવી, તેના સ્વરૂપ અંગે વિસ્તૃત નોંધ તૈયાર કરો. 14
- 2 લોકસાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય વચ્ચેના સામ્ય-વૈષમ્યની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 2 લોકસાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો. 14
- 3 લોકગીતની વિભાવના સમજાવી, તેના પ્રકારો વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 નોંધ લખો : 14
(1) લોકગીતના સંપાદનની વિવિધ પદ્ધતિઓ.
(2) લોકગીતમાં કલાની અભિવ્યક્તિ.
- 4 લોકસાહિત્યના સંપાદકને પડતી મુશ્કેલીઓ જણાવો. 14
અથવા
- 4 લોકસાહિત્યના સંશોધકની સજ્જતા વિશે માહિતી આપો. 14
- 5 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : 14
(1) લોકવિદ્યા - FOLK સંજ્ઞા વિલિયમ ટોમસે નીચેના પૈકી કઈ સાલમાં પ્રયોજી હતી ?
(A) ઈ.સ. 1818 (B) ઈ.સ. 1822
(C) ઈ.સ. 1828 (D) ઈ.સ. 1846
(2) લોકવાંચનના પર્યાય તરીકે વપરાતા શબ્દનું નામ નીચેના પૈકી કયું છે ?
(A) શિષ્ટ સાહિત્ય (B) લોકગીત
(C) લોકસાહિત્ય (D) કલા
(3) લોકવાંચન વિદ્યાના બે પ્રકારો નીચેના પૈકી કયા છે ?
(A) લોકકલા અને લોકકસબ (B) લોકગીત અને લોકકથા
(C) દંતકથા અને કથાબંધ (D) જાતકકથા અને સ્મૃતિકથા

- (4) લોકસાહિત્ય અને અભિજાત સાહિત્ય સૌપ્રથમ નીચેના પૈકી કયા ભેદથી જુદું પડે છે ?
 (A) વર્ણન અને કથન (B) ઊંચ-નીચતા
 (C) કંઠપરંપરા અને લેખન (D) લાઘવ અને સુંદરતા
- (5) ગુજરાતી સાહિત્યમાં લોકસાહિત્યને ધબકતું કરનાર સર્જકનું નામ જણાવો.
 (A) કનુભાઈ જાની (B) ઝવેરચંદ મેઘાણી
 (C) દર્શક (D) અમૃત પટેલ
- (6) રણજીતરામ પહેલાં લોકસાહિત્યમાં 'લોક' શબ્દનો પ્રથમ વાર ઉપયોગ કરનાર પારસી અભ્યાસી કોણ હતા ?
 (A) રૂસ્તમ ઈરાની (B) હરિવલ્લભ ભાયાણી
 (C) હસુ યાજ્ઞિક (D) ફાર્બસ એલેક્ઝાન્ડર
- (7) ઘંટીએ દળતાં ગાવાનાં ગીતોને નીચેના પૈકી કેવા ગીતો કહી શકાય ?
 (A) લગ્નગીતો (B) ઋતુગીતો
 (C) ઉત્સવગીતો (D) શ્રમગીતો
- (8) રણજીતરામ વાવાભાઈએ ઈ.સ.ની કઈ સાલમાં 'લોકગીત' શબ્દનો સૌપ્રથમ પ્રયોગ કર્યો હતો ?
 (A) ઈ.સ. 1903 (B) ઈ.સ. 1905
 (C) ઈ.સ. 1908 (D) ઈ.સ. 1912
- (9) લોકગીતનું સૌથી મહત્ત્વનું લક્ષણ નીચેના પૈકી કયું છે ?
 (A) કથન (B) વર્ણન
 (C) કંઠપરંપરા (D) લેખન
- (10) 'રઢિયાળી રાત' સંગ્રહમાં લોકસાહિત્યની નીચેના પૈકી કયા પ્રકારની સામગ્રી સંગ્રહિત કરાઈ છે ?
 (A) લોકકથા (B) લોકકલા
 (C) લોકોત્સવ (D) લોકગીત
- (11) 'ભીલોનું ભારથ'ના સંપાદકનું નામ જણાવો.
 (A) શંકરભાઈ તડવી (B) જયાનંદ જોષી
 (C) ભગવાનદાસ પટેલ (D) શાંતિભાઈ આચાર્ય
- (12) 'રાસમાળા' કૃતિનું બે ભાગમાં સંપાદન કઈ સાલમાં થયું ?
 (A) ઈ.સ. 1856 (B) ઈ.સ. 1859
 (C) ઈ.સ. 1862 (D) ઈ.સ. 1865
- (13) 'લોકગીત તત્વ અને તંત્ર' કૃતિના સંપાદકનું નામ નીચેના પૈકી કયું છે ?
 (A) ખોડીદાસ પરમાર (B) ડૉ. બળવંત જાની
 (C) અમૃત પટેલ (D) પુષ્કર ચંદરવાકર
- (14) 'લોકસાહિત્ય સંશોધન પદ્ધતિ'ના લેખકનું નામ જણાવો.
 (A) જયંત કોઠારી (B) દુલા-કાગ
 (C) હસુ યાજ્ઞિક (D) જયમલ પરમાર



HB-053027

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MAOOC302 : Hindi

(काव्य शास्त्र)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर ६००-७०० शब्दों में अपेक्षित हैं ।

१ (क) आचार्य भरत के रससूत्र 'विभावानुभावव्यभिचारिसंयोगाद्रस निष्पत्तिः' - १४
को समझाते हुए आचार्य भट्ट नायक के विचारों को स्पष्ट कीजिए ।

अथवा

(क) रस निष्पत्ति संबंधी आचार्य अभिनवगुप्त के मत को सोदाहरण १४
समझाइए ।

२ (क) कॉलरिज की कल्पना संबंधी अवधारणा को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए । १४

अथवा

(क) आचार्य रामचन्द्र शुक्ल के अनुसार लोकमंगल की अवधारणा स्पष्ट १४
कीजिए ।

३ (क) शब्द-शक्ति की परिभाषा देते हुए व्यंजना शब्द शक्ति को उदाहरण १४
सहित समझाइए ।

अथवा

(क) "काव्य की शोभा बढ़ाने में अलंकार सहायक होते हैं" - कथन की १४
समीक्षा कीजिए ।

४ निम्नलिखित में से किन्हीं तीन पर टिप्पणी लिखिए : ६×३=१८

(क) वर्ड्सवर्थ की काव्य-भाषा संबंधी मान्यताएँ ।

(ख) कविता में वक्रोक्ति का महत्व ।

(ग) राजशेखर ।

(घ) कवि और काव्य भाषा संबंधी इलियट का मत ।

(च) काव्यभाषा और काव्यात्मक भाषा से तात्पर्य ।

HB-053027]

1

[Cont...

५ निर्देशानुसार उत्तर लिखिए : (वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

(क) निर्देश: उचित विकल्प चुनकर प्रश्नों के उत्तर लिखिए :

६

१. रस निष्पत्ति: के संदर्भ में अनुमितिवाद के आधार पर व्याख्या किसने की है ?
(A) भट्ट नायक (B) आचार्य शंकुक
(C) भामह (D) अभिनव गुप्त
२. करुण रस का स्थायी भाव क्या है ?
(A) शोक (B) क्रोध
(C) उत्साह (D) भय
३. इसमें से कौन अलंकारवादी आचार्य नहीं है ?
(A) भामह (B) दण्डी
(C) मम्मट (D) उद्भट
४. 'दिवसावसान का समय / मेघमय आसमान से उतर रही है / वह संध्या सुन्दरी परी-सी / धीरे-धीरे' - इन पंक्तियों में कौन-सा बिम्ब उभरता है ?
(A) चाक्षुष (B) श्रव्य
(C) घ्राण (D) स्पर्श
५. निम्नलिखित में से कौन सा अलंकार अर्थालंकार नहीं है ?
(A) उपमा (B) संदेह
(C) रूपक (D) वक्रोक्ति
६. 'काव्यमीमांसा' के रचयिता कौन हैं ?
(A) आचार्य क्षेमेन्द्र (B) अभिनवगुप्त
(C) आचार्य वामन (D) राजशेखर

(ख) निर्देश : नीचे दिए गए कथन को लिखकर उसके सामने सही (✓) या ✗

गलत (✗) के निशान लगाइए :

१. "मैं सुकुमारि नाथ बन जोगू । तुमहिं उचित तप मोकहँ भोगू"
- में काकुवक्रोक्ति अलंकार है ।
२. विरेचन सिद्धांत के प्रवर्तक कॉलरिज हैं ।
३. वक्रोक्ति सम्प्रदाय के स्थापक आचार्य शंकुक हैं ।
४. "रसौ वै सः" तैत्तिरीय उपनिषद में कहा गया है ।



HB-053047

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MAOOC302 : Sanskrit

(Vaidic Studies)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (क) नीयेनाभांथी कोष्ठपश्च ओक भंत्रनो सविवरश्च अनुवाद करो : ७
- (१) द्विषो नो विश्वतोमुखाति नावेवं पारय ।
अपं नः शोशुचदघम् ॥
- (२) प्र विष्णवे शूषमेतु मन्म गिरिक्षत उरुगायाय वृष्णे ।
य इदं दीर्घं प्रयत सघस्थमेको विममे त्रिभिरित्पदेभिः ॥
- (ख) नीयेनाभांथी गमे ते ओक टूंकनोध लपो : ७
- (१) अग्निदेवता
(२) ईन्द्रना पराकभो
- २ (क) नीयेनाभांथी कोष्ठपश्च ओक भंत्रनो सविवरश्च अनुवाद करो : ७
- (१) पृच्छे तदेनो वरुण दिहक्षुषो एमि चिकितुषो विपृच्छम् ।
समानमिन्मे क्वर्यश्चिदाहुरयं ह तुभ्यं वरुणो हणीते ॥
- (२) तम आसीत्तमसा गूळहमग्रैडप्रकेतं सलिलं सर्वमा इदम् ।
तुच्छयेनाभ्वर्षिहितं यदासीत्तपसस्तन्महिनाजायतैकम् ॥
- (ख) गमे ते ओक टूंकनोध लपो : ७
- (१) वरुणदेवता
(२) नासदीय सूक्तनुं वर्णन

- ૩ (ક) ગમે તે એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો : ૮
- (૧) પદપાઠના ઈતિકરણ અને અવગ્રહનાં નિયમો જણાવો.
- (૨) સ્વતંત્ર સ્વરિત વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
- (ખ) ગમે તે એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો : ૬
- (૧) વૈદિક સ્વરો
- (૨) વૈદિક સંકેતાર્થ
- ૪ નીચેનામાંથી એક પ્રશ્નનો જવાબ લખો : ૧૪
- (૧) સાયણભાષ્યની વિશેષતાઓ જણાવો.
- (૨) સ્વામી દયાનંદના ભાષ્યના લક્ષણો જણાવો.
- ૫ એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) વિષ્ણુસૂક્તના દેવતા, છંદ અને ઋષિ જણાવો.
- (૨) ત્રણ લોકના નામ જણાવી તેમાં અગ્નિ કયા સ્વરૂપે રહેલો છે તે જણાવો.
- (૩) ઈન્દ્રના વિવિધ વિશેષણો જણાવો.
- (૪) કવિઓએ મનનું રેતસૂ કોને કહ્યું છે ? કેમ ?
- (૫) અગ્નિસૂક્તનો પાઠ ક્યારે-ક્યારે કરવો જોઈએ ?
- (૬) સંહિતાપાઠ એટલે શું ?
- (૭) પદપાઠને આધારે તૈયાર થતી, પાઠની કોઈપણ બે વિકૃતિઓ જણાવો.



HE-053037

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MAOOC-304 : History

(Application of History in Tourism)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ દુનિયાની અજાયબીઓ દર્શાવી, પ્રવાસનમાં તેની અગત્યતા દર્શાવો.

અથવા

૧ ભારતમાં પ્રવાસીઓ માટેના આકર્ષક સ્મારકોનું મહત્ત્વ સમજાવો.

૨ ગુજરાતમાં પ્રવાસીઓ માટેના આકર્ષક સ્મારકોનું મહત્ત્વ સમજાવો.

અથવા

૨ અમદાવાદના સ્થાપત્યોની વિશેષતાઓ જણાવો.

૩ ભારતમાં પ્રસિદ્ધ મેળાઓની પ્રવાસનમાં અગત્યતા તપાસો.

અથવા

૩ ગુજરાતમાં પ્રસિદ્ધ હસ્તકલાઓનું પ્રવાસનના વિકાસમાં પ્રદાન નોંધો.

૪ ગુજરાતમાં પ્રવાસનના વિકાસની તકોનું મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

૪ પ્રવાસનમાં ગાઈડની ભૂમિકા અને મહત્ત્વ મુલવો.

૫ એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર લખો :

(૧) વિશ્વની પ્રખ્યાત અજાયબીઓના નામ જણાવો.

(૨) ગોળ ગુંબજ કયા રાજ્યમાં આવેલ છે ?

- (૩) પ્રવાસનમાં સાબરમતી આશ્રમની બે અગત્યતા જણાવો.
- (૪) ભારતના કયા શહેરો પટોળા સાડી માટે જાણીતા છે ?
- (૫) ભારતના પ્રસિદ્ધ સૂર્ય મંદિરો કયાં આવેલા છે ?
- (૬) ગુજરાતની પ્રખ્યાત ચાર વાવના નામ લખો.
- (૭) વડોદરાના મ્યુઝિયમની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (૮) ભારતના શાસ્ત્રીય નૃત્યોના નામ નોંધો.
- (૯) ભારતના પ્રસિદ્ધ તહેવારો જણાવો.
- (૧૦) પુષ્કરનો મેળો કયા રાજ્યમાં ભરાય છે ?
- (૧૧) ભારતની પ્રખ્યાત લોક ચિત્રકલા જણાવો.
- (૧૨) ભારતની પ્રખ્યાત પ્રવાસન ગુફાઓ કયા રાજ્યમાં આવેલ છે.
- (૧૩) ભારતમાં પ્રવાસનની મુખ્ય બે તુટિઓ જણાવો.
- (૧૪) ગુજરાતના પ્રવાસનની મુખ્ય બે તકો જણાવો.

ENGLISH VERSION

- 1 Mention the wonders of the world and clarify its importance in tourism.

OR

- 1 Explain attractive importance historical monuments for tourist in India.
- 2 Explain attractive importance historical monuments for tourist in Gujarat.

OR

- 2 State the characteristics of the architectures of Ahmedabad.
- 3 Examine the importance of famous fairs of India in tourism.

OR

- 3 Mention the contribution of handicraft of Gujarat in development of Tourism.

4 Evaluate the scope for development of tourism in Gujarat.

OR

4 Evaluate the role and importance of Guide in tourism.

5 Answer in **one** or **two** sentences :

- (1) State the names of famous wonders of the world.
- (2) In which state Gol-Gumbag is situated ?
- (3) State two importance of Sabarmati Ashram in tourism.
- (4) Which cities of India are famous for Patola ?
- (5) Where the famous sun temples of India are situated ?
- (6) Write names of four famous stepwells of Gujarat.
- (7) State the two characteristics of Baroda Musium.
- (8) Mention the classical dances of India.
- (9) State the main famous festivals of India.
- (10) In which state Pushkar Fair held ?
- (11) State India's famous Folk Paintings.
- (12) In which state of India famous caves of tourism were situate ?
- (13) State any two problems of India tourism.
- (14) State any two oppotunities of Gujarat tourism.



HG-053032

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

MAOOC-306 : Hindi

(तुलनात्मक साहित्य)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 तुलनात्मक साहित्य की परिभाषा बताते हुए उनके स्वरूप पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 1 तुलनात्मक साहित्य की अवधारणा बताते हुए उसके महत्व को स्पष्ट कीजिए। 14
- 2 'मेरा जामक वापस दो' उपन्यास की कथावस्तु लिखते हुए उद्देश्य पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 2 धीरेन्द्र मेहता का साहित्यिक परिचय देते हुए 'छावणी' उपन्यास की कथावस्तु पर प्रकाश डालिए। 14
- 3 'मेरा जामक वापस दो' और 'छावणी' उपन्यास को कथा की दृष्टि से तुलनात्मक अध्ययन कीजिए। 14
अथवा
- 3 'छावणी' एवं 'मेरा जामक वापस दो' उपन्यासों का महत्व की दृष्टि से तुलनात्मक अध्ययन कीजिए। 14
- 4 संक्षेप में लिखिए। (कोई तीन) 18
(1) 'विद्या सागर नोटियाल' का साहित्यिक परिचय।
(2) 'छावणी' उपन्यास का उद्देश्य।
(3) 'मेरा जामक वापस दो' उपन्यास की प्रासंगिकता।
(4) तुलनात्मक साहित्य का क्षेत्र।
(5) 'छावणी' उपन्यास की भाषा।

- 5 (अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए : 6
- (1) भारत एक तुलनात्मक साहित्य है।
(क्षेत्र, ग्रंथ, भाषा)
- (2) भुवनी और जैती है।
(पिता-पुत्री, माँ-बेटी भाई-बहन)
- (3) हरि ने जिद करके जैती की में भर्ती करवाया।
(छावणी, स्कूल, अनाथाश्रम)
- (4) रवि को प्रत्येक चिता में की छवि दिखाई देती है।
(सतीष, मनीष, सुरेश)
- (5) टेम्पों में से उछलकर गिरी थी।
(गठरी, डायरी, रस्सी)
- (6) 'छावणी' उपन्यास का प्रथम संस्करण वर्ष में हुआ था।
(2005, 2006, 2007)

- (ब) सही जोड़े मिलाइए। 4
- | | |
|-----------|-----------------------|
| (1) छावणी | (1) गाँव |
| (2) जैती | (2) छावणी |
| (3) रवि | (3) मेरा जामक वापस दो |
| (4) जामक | (4) धीरेन्द्र मेहता |



HE-053004

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October - 2019

Paper - 4 : Economics

(MA00C304 Managerial Economics - II)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧: જોખમ અને અનિશ્ચિતતાનો ખ્યાલ વિગતે સમજાવો.

14

અથવા

ધંધામાં રહેલા જોખમકારી નિર્ણયોના વિશ્લેષણ માટેના પગલાઓ સમજાવો.

૨: સ્થાનીયકારણને અસર કરતાં પરિબલો દર્શાવી, ઉદ્યોગોના સ્થાનિયકરણ અંગેનો વેબરનો સિધ્ધાંત સમજાવો.

14

અથવા

(અ) ખર્ચ - લાભ વિશ્લેષણ વિષે નોંધ લખો.

(બ) ઉદ્યોગોના સ્થાનીયકારણ અંગેનો સારજન્ટ ફ્લોરેન્સના સિધ્ધાંત વિષે નોંધ લખો.

૩ સમતૂટ વિશ્લેષણનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરી તેની મદદથી ચોક્કસ નફો પ્રાપ્ત કરવાનું આયોજન કેવી રીતે થઈ શકે તે સમજાવો.

14

અથવા

આબકારી જકાત એટલે શું ? તેની સંચલકીય નિર્ણયકારણ પરની અસરોની ચર્ચા કરો.

૪ સુરેખ આયોજનનો ખ્યાલ સમજાવી, સુરેખ આયોજનની ઉપયોગિતા સમજાવો.

14

અથવા

રમતનો સિધ્ધાંત (ગેમ થીયરી) વિગતે સમજાવો.

૫ (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

7

૧) જોખમો કેટલા સ્વરૂપના હોય છે.?

(અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર (ડ) અનેક

૨) પેઢીના ધંધાકીય નિર્ણયોને અસર કરતાં એવા પરિબલો જે પેઢીના અંકુશ હેઠળ ન હોય તેને..... કહે છે.

(અ) આંતરિક પરિબલો (બ) બાહ્ય પરિબલો

(ક) ધંધાકીય વાતાવરણ (ડ) બ અને ક બંને

૩) ધારો કે કોઈ પેઢી રોજના ૫૦૦ એકમાથોનું ઉત્પાદન કરે છે અને તેનું સ્થિરખર્ચ \$૫૦૦૦ છે, પણ હવે પછી રોજના ૧૦૦૦ એકમાથોનું ઉત્પાદન કરે છે તો સ્થિરખર્ચ શું આવશે?

(અ) \$૫૦૦૦ (બ) \$૧૦૦૦૦ (ક) \$૨૫૦૦ (ડ) \$૧૨૫૦

૪) જ્યારે સીમાંત ખર્ચ સરેરાશ ખર્ચ કરતાં ઓછો હોય છે ત્યારે સરેરાશ ખર્ચ

(અ) ઘટે (બ) વધે (ક) સીમાંત ખર્ચ જેટલો (ડ) શૂન્ય

૫) અસ્થિર ખર્ચને પણ કહેવાય.

(અ) પૂરક ખર્ચ (બ) મુખ્ય ખર્ચ (ક) સીમાંત ખર્ચ (ડ) બ અને ક બંને

૬) વિશ્લેષણ પદ્ધતિ એ પ્રોજેક્ટના મૂલ્યાંકન માટેની એક શ્રેષ્ઠ અને સુયોગ્ય પદ્ધતિ છે.

(અ) ખર્ચ- લાભ (બ) સમતૂટ (ક) સુરેખ આયોજન (ડ) તુષ્ટિગુણ

(૭) કુગાવા સમય દરમ્યાન ઊંચું સ્થિર ખર્ચ ધરાવનાર પેઢી નફો કમાય છે.

(અ) ઓછો (બ) વધુ (ક) મહત્તમ (ડ) લઘુત્તમ

(બ) નીચેનાવિધાનો સાચા છે કે ખોટા.

7

૧. વેબરના મતે ઉદ્યોગનું સ્થાન નક્કી કરતાં બે મુખી ખર્ચ છે.

૨. ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ અન્વયે બધા જ પ્રકારના સંબંધિત ખર્ચ અને લાભનું વિવરણ તથા મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.

૩. ઉત્પાદન ક્યારે સમતૂટ કક્ષાએ હોય, ત્યારે નફો કે નુકશાન થતાં નથી.

૪. કુગાવાના સમય દરમ્યાન ઊંચું અસ્થિર ખર્ચ ધરાવનાર પેઢી વધુ નુકશાન કરે છે.

૫. નફો એ ઉત્પાદન ખર્ચ પર જ આધાર રાખે છે.

૬. સમતૂટ વિશ્લેષણ ટૂંકા ગાળાના સંચાલકીય નિર્ણયો લેવા માટે ખાસ ઉપયોગી છે.

૭. સુરેખ આયોજનમાં સમસ્યાના ઉકેલ માટે આંકડાકીય માહિતીનો જ ઉપયોગ થાય છે.

ENGLISH VERSION

Note : (i) All questions are mandatory to attempt.

(ii) All questions carry equal marks.

1 Write in details on risks and uncertainty. 14

(OR)

Explain the steps for analyzing risky decisions in the business.

2 State the factors affecting location and explain theory of industry given by Weber. 14

(OR)

(A) Write a short note on cost benefit analysis.

(B) Write a short note on the location theory of industry given by Alfred Weber.

3 Clarify the concept of break-even analysis and explain how definite profit goal can be planned with its help. 14

(OR)

What is excise duty? Discuss its effect on managerial decision making.

4 Explain the concept of linear programming with discuss the usefulness of linear programming. 14

(OR)

Explain game theory in detail.

5 (A) choose the correct options and re-write the answers: 7

1. How many types of risk are there?

(a) Two (b) Three (c) Four (d) Many

2. The factors which affect the business decisions of a firm and do not lie under the control of a firm are known as _____

(a) internal factors (b) External Factors (c) Business Environment

(d) Both (a) and (b)

3. A firm produces 500 units per day and its fixed cost is \$ 5000.
But now it produces 1000 units per day, then will be the fixed cost?
(a) Decreases (b) \$10,000 (c) \$2500 (d) 1250
4. When marginal cost is less than average cost, the average cost ____.
(a) Decreases (b) Increases
(c) Equals to the marginal cost (d) Zero
5. Variable cost is also called _____.
(a) Supplementary cost
(b) Prime cost
(c) Marginal Cost
(d) Both (b) and (c)
6. _____ analysis is a best and proper method for evaluation of project.
(a) cost benefit (b) Break even (c) Linear programming (d) utility
7. During a time of inflation, the firm with the high fixed costs
earns _____ profit.
(a) less (b) more (c) maximum (d) minimum

(B) State whether the following statements are True or False. 7

1. According to Weber, two most important costs for deciding location of an industry are
2. All types of related costs and benefits are discussed and evaluated under cost benefit analysis.
3. Profit or loss does not occur when the product is at a break-even level.
4. During a inflation, a firm with high variable cost does more loss.
5. Profit depends only explain the steps for analyzing risky decisions in the business on production cost
6. A break even analysis is most useful for taking short term managerial decision
7. Only statistical information is used for problem solving in linear.



HC-053019

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October / November – 2019

Gujarati : MA00C-303

(તુલનાત્મક સાહિત્ય)

Time : 3 Hours]

[Total Marks :

- 1 તુલનાત્મક સાહિત્યનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરી, સાહિત્યના અભ્યાસમાં તેનું મહત્વ સમજાવો.

અથવા

- 1 તુલનાત્મક સાહિત્યના અધ્યયનમાં અનુવાદ પ્રવૃત્તિનું મહત્વ સમજાવો.

- 2 તુલનાત્મક સાહિત્યના કાર્યક્ષેત્રની સદૃષ્ટાંત સમજૂતી આપો.

અથવા

- 2 વિશ્વ સાહિત્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તે અંગેના વિવિધ ચિંતકોના મતની ચર્ચા કરો.

- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

- (1) ગુજરાતી સાહિત્ય પર ગાંધીજીનો પ્રભાવ
- (2) વિવેચન પ્રવૃત્તિમાં - સંસ્કૃત વિચારધારાની અસર
- (3) આધુનિક ગુજરાતી કવિતામાં - પશ્ચિમી વિચારધારા
- (4) વિવેચન પ્રવૃત્તિમાં - પશ્ચિમી વિચારધારાની અસર

- 4 પ્રાદેશિક પરિવેશની દૃષ્ટિએ 'માનવીની ભવાઈ' અને 'મૈલા આંચલ' બંને નવલકથાઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરો.

અથવા

'માનવીની ભવાઈ' અને 'મૈલા આંચલ' - બંને નવલકથાઓની શીર્ષક અને પાત્રોની દૃષ્ટિએ તુલના કરો.

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

- (1) 'કમ્પેરેટીવ લિટરેચર્સ' - એ શબ્દનો પ્રયોગ પ્રથમ વખત કોણે કર્યો ?
 - (અ) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ
 - (બ) ગ્યુઈથે
 - (ક) હેન્ની રિમાર્ક
 - (ડ) લોનકપૂર
- (2) કયા સર્જન કવિએ વિશ્વ સાહિત્યની વિભાવના તરતી મૂકી ?
 - (અ) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ
 - (બ) ગ્યુઈથે
 - (ક) રેને વેલેક
 - (ડ) આમાંથી એકેય નહિ
- (3) ભારતમાં વિશ્વ સાહિત્યની વિભાવનાનો સૌ પ્રથમ વિચાર કોણે પ્રગટ કર્યો ?
 - (અ) શરદબાબુ
 - (બ) પ્રેમચંદ
 - (ક) ઉમાશંકર જોષી
 - (ડ) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
- (4) 'Comparative Literature' અંગ્રેજી શબ્દનો ગુજરાતી પર્યાય જણાવો.
 - (અ) વિવેચન સાહિત્ય
 - (બ) તુલનાત્મક સાહિત્ય
 - (ક) વ્યાપક સાહિત્ય
 - (ડ) કથાતુલના સાહિત્ય
- (5) અનુવાદકને 'સંસ્કૃતિનો એલચી' - એમ કોણે કહ્યું ?
 - (અ) રસિક ઝવેરી
 - (બ) પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
 - (ક) કાકાસાહેબ કાલેલકર
 - (ડ) કિશોરલાલ મશરૂવાળા
- (6) ગુજરાતમાં કઈ એક માત્ર યુનિવર્સિટીમાં 'તુલનાત્મક સાહિત્ય' વિભાગ કાર્યરત છે ?
 - (અ) ગુજરાત યુનિવર્સિટી
 - (બ) સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી
 - (ક) વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી
 - (ડ) ભાવનગર યુનિવર્સિટી

- (7) 'મૈલા આંચલ' નવલકથાના બંને ખંડોના કુલ કેટલાં પ્રકરણો જોવા મળે છે ?
- (અ) 65
 (બ) 58
 (ક) 67
 (ડ) આમાંથી એકેય નહિ
- (8) 'મૈલા આંચલ'માં કયા પ્રદેશનું જનપદ આલેખાયું છે ?
- (અ) બિહાર
 (બ) મહારાષ્ટ્ર
 (ક) ઝારખંડ
 (ડ) ઉત્તરાખંડ
- (9) સેવાશ્રમના મહંતશ્રી સેવાદાસજીના સ્વપ્ન મુજબ ગામમાં શું ખૂલવાથી મહંત ભંડારો કરે છે ?
- (અ) દુકાન
 (બ) ધર્મશાળા
 (ક) દવાખાનું
 (ડ) મંદિર
- (10) 'મૈલા આંચલ'માં ડો. પ્રશાંતના લગ્ન કોની સાથે થાય છે ?
- (અ) કમલી
 (બ) મંગલા
 (ક) લક્ષ્મી
 (ડ) રાજુ
- (11) 'માનવીની ભવાઈ'નું પ્રકાશન વર્ષ જણાવો.
- (અ) 1944
 (બ) 1947
 (ક) 1949
 (ડ) 1951

(12) પાલ ગામના ભીલોના મુખીનું નામ જણાવો.

- (અ) પરમો પટેલ
- (બ) અળખા ગામેલી
- (ક) પેથા ગામેલી
- (ડ) નાથા ગામેલી

(13) 'માનવીની ભવાઈ'માં ખલનાયિકાનું નામ આપો.

- (અ) ફૂલી ડોશી
- (બ) ભલી ડોશી
- (ક) માલી ડોશી
- (ડ) નાથી ડોશી

(14) કાળુની પત્નીનું નામ શું હતું ?

- (અ) ભલી
 - (બ) રાજુ
 - (ક) અંબા
 - (ડ) કાળી
-



HB-053018

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

October / November – 2019

MA00C-302 : Gujarati

(Gujarati Bhashavichar & Viniyogi Bhashavignan)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ગુજરાતી ભાષામાં ભાષાવૈજ્ઞાનિકોએ કરેલા પ્રદાનની સમગ્ર રૂપરેખા આલેખો. 14
- અથવા**
- 1 નરસિંહરાવ દિવેટિયા અને હરિવલ્લભ ભાયાણી આ બન્ને ભાષાવિજ્ઞાનીનું ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે પ્રદાન જણાવો. 14
- 2 ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે ડૉ. ટી. એન. દવેનું પ્રદાન જણાવો. 14
- અથવા**
- 2 ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે ડૉ. પ્રબોધ પંડિતનું પ્રદાન જણાવો. 14
- 3 યોગેન્દ્ર વ્યાસે ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે કરેલા પ્રદાનની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- 3 ઊર્મિ દેસાઈએ ભાષાવિજ્ઞાન ક્ષેત્રે કરેલા પ્રદાનની ચર્ચા કરો. 14
- 4 સામાજિક ભાષાવિજ્ઞાનનો પરિચય કરાવો. 14
- અથવા**
- 4 મનોભાષાવિજ્ઞાનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 14

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

14

- (1) 'દેશી નામ માલા', 'અનેકાર્થ સંગ્રહ', 'અભિધાન-ચિંતામણી', 'સિદ્ધહેમશબ્દાનુશાસન' - આદિ ગ્રંથોના સર્જકનું નામ જણાવો.
 - (અ) કે.કા.શાસ્ત્રી
 - (બ) ટી.એન.દવે
 - (ક) હેમચંદ્રાચાર્ય
 - (ડ) વ્રજલાલ શાસ્ત્રી
- (2) ગુજરાતમાં ભાષાશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે સર્વ પ્રથમ પહેલ વહેલું પ્રદાન કરનારા ભાષાશાસ્ત્રીનું નામ જણાવો.
 - (અ) વ્રજલાલ શાસ્ત્રી
 - (બ) નર્મદ
 - (ક) કે.કા.શાસ્ત્રી
 - (ડ) નરસિંહરાવ દિવેટિયા
- (3) વિવૃત્ત સ્વરો અને મર્મર ધ્વનિની ચર્ચા સૌ પ્રથમવાર કયા ભાષાશાસ્ત્રી એ શરૂ કરી હતી ?
 - (અ) પ્રબોધ પંડિત
 - (બ) હરિવલ્લભ ભાયાણી
 - (ક) નરસિંહરાવ દિવેટિયા
 - (ડ) હેમચંદ્રાચાર્ય
- (4) બોલીવિજ્ઞાનની દિશા ગુજરાતી ભાષાવિજ્ઞાનમાં કોણે ખોલી આપી હતી ?
 - (અ) કે.કા.શાસ્ત્રી
 - (બ) ડૉ. ટી.એન.દવે
 - (ક) ડૉ. પ્રબોધ પંડિત
 - (ડ) જયંત ગાડીત
- (5) પ્રબોધ પંડિતનું પુસ્તક 'ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ'ની પ્રકાશન સાલ જણાવો.
 - (અ) 1968
 - (બ) 1966
 - (ક) 1960
 - (ડ) 1970

- (6) 'શબ્દ પરિશીલન' પુસ્તકના લેખકનું નામ જણાવો.
 (અ) હરિવલ્લભ ભાયાણી
 (બ) પાણિનિ
 (ક) ભોગીલાલ સાંડેસરા
 (ડ) જયંત કોઠારી
- (7) 'ભાષા, સાહિત્ય અને સમાજ'ના લેખકનું નામ જણાવો.
 (અ) યોગેન્દ્ર વ્યાસ
 (બ) કે. બી. વ્યાસ
 (ક) કે. કા. શાસ્ત્રી
 (ડ) વ્રજલાલ શાસ્ત્રી
- (8) ગુજરાતી ભાષાના અંગસાધક પ્રત્યયો વિશેનું સંશોધન કોણે કર્યું છે ?
 (અ) પ્રભાશંકર તેરૈયા
 (બ) હરિવલ્લભ ભાયાણી
 (ક) જયંત કોઠારી
 (ડ) ઊર્મિબહેન દેસાઈ
- (9) યોગેન્દ્ર વ્યાસના ગ્રંથનું નામ જણાવો.
 (અ) નર્મકોશ
 (બ) સિદ્ધહેમશબ્દાનુશાસન
 (ક) સામાજિક ભાષાવિજ્ઞાન
 (ડ) શબ્દકથા
- (10) કયા ભાષાવિજ્ઞાનીની ચર્ચા-વિચારણાઓને પરિણામે જગતમાં મનોલક્ષી-ભાષાવિજ્ઞાનની દિશા ઉઘડી હતી ?
 (અ) યોગેન્દ્ર વ્યાસ
 (બ) ચોમ્સ્કી
 (ક) પતંજલિ
 (ડ) હેમચંદ્રાચાર્ય
- (11) 'ગુજરાતી વાગવિલાસ'ના કર્તાનું નામ જણાવો.
 (અ) હરિવલ્લભ ભાયાણી
 (બ) કે.કા.શાસ્ત્રી
 (ક) ઊર્મિબહેન દેસાઈ
 (ડ) વ્રજલાલ શાસ્ત્રી

- (12) 'ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ' - પુસ્તકના સર્જકનું નામ જણાવો.
- (અ) અરવિંદ ભંડારી
(બ) યોગેન્દ્ર વ્યાસ
(ક) જયંત કોઠારી
(ડ) ઊર્મિબહેન દેસાઈ
- (13) 'જૂની-પશ્ચિમી-રાજસ્થાની' એવી સંજ્ઞા કયા ભાષાવિજ્ઞાનીએ આપેલી ?
- (અ) આર.એલ.ટર્નર
(બ) એલ.પી.તેસ્સિતોરી
(ક) આલ્ફ્રેડ માસ્ટર
(ડ) શાંતિલાલ આચાર્ય
- (14) 'નર્મકોશ' કેટલા ભાગમાં રચાયેલો છે ?
- (અ) એક
(બ) બે
(ક) ત્રણ
(ડ) ચાર
-